ԱՒԵՏԱՐԲԵՐ

ՈՒՄՈՒՐ Ը ՏԻՆԻՑԵ,

ՅԻԼՄԻՑԵ, ՊԷՏՐԻՑԵ ՎԷ ՍԻՑԱՍԻՑԷՑԵ ՏՄ՚ԻՐ ՂԱԶԷԹԱ ՏՂՐ

ՁԻԼՏ 49. ԻՍԹԱՆՊՕԼ, ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 22, 1906. Ը՝ 51

ՍԱՀԻՄ Ի ԻՍԹԻՃԱԶ Հ. Փ. ԿՐԻՆ

ՄԻՒ՚ԷԼԼԻՃ Հ. Ս. ՓԱՐՆԷՍ

ՄԷՂԱՑԱՏ Ը ՄԻՒՆՑԷՐԻՃԷ

Եաղ Սէյեա՚ԱԹԸ 897. —Զօճաղլար՝ Մու՚ալլիմէրիմիզ 899. —Նէռնէլէրի Իչէ Եաթմամագ 901. —Ինկիլ-Թէրրա Սեվահիլինէն Թեարիճէն Պահմառը 902. —Մատամ Զէնկին Եէվմի Ղազէթասը 902. —«Պէն տիզէ Տօսթ Թեամիյէ Էտերիմ» 903. —Շաբաթ Հագգընտա Միւթալա՚ան՝ 904. —Քիւթէյա ի Մուգատաեէ 906. —Քրիս-տոս իլէ Պերապեր Սոլդ Օլունմագ 907. —Պաղչելէրէ Մախսուս Չէչէքլէր 908. —Պիզի կէօճաէրիլէն Քիթապլար 908. —Շու՚ունաթ ը Սիյասիյէ 909. —Այրըաֆիյէ 940.

ԵԱՂ ՍԷՅԵԱ՚ԱԹԸ

[Պէճտ ի մախսուս]

7.

Սօն պէնտ ի մախսուսմդդա Վանիք գարիյէնինէ եէթիչմէմիզին պէյանըյլէ խիթամ վէրտիք։ Իչպու գարիյէ Պիթլիս վէ Վան արասընտա քեա՚ին վէ ՚այնի նամատա պուլունան իքի գարիյէնին տահա զիյատէ չարդ Թարաֆընա տիւչէնի տիր։ Սիվրի սինէքլէրին իւզէրիմիզէ հիւճումընա րազմէն, ուչ-գումդդ դայէթ Թաթլը օլտու, վէ պիզ էրթէսի տապահլայըն էրքէն եօլա չըգտըգ։ Եօլա չըգտըգ-տան ուղ վագիթ օսնրա, Վանիքտէն կէչէն եօլուն գարյը Թարաֆընտա վէ անտէն պիրազ իլէրիտէ պուլունան Քիւրտիրանցտան կէչտիք։ Քիւրտիրանց գյամագամդդ մէրքէզի օլուպ, անըն Թահթ ը իտտա բէսնտէ գըտմը ա՚զամը Քիւրտ գարիյէլէրինտէն ՚իպարէթ պուլունան 76 գարիյէ վար տըր։ Իւչ չարեէք գաթ՚ ը մէտաֆէ էթտիքտէն սոնրա, Կօքլէ նամ էրմէնի գարիյէսինէ եէթիչտիք, վէ պու գարիյէնին պիր մկի իւէրիսինտէ օվանըն քէնարընա եէթիչիպ, տազա Թըրմանմադա պաչլատըդ։ Իքի ա՚աթ գատար ուզուսնըդտա պուլունան Քիւրտիրանց օվատը հէր գահարտա գըտմէն վէ եէր եէր 4 արշըն տէրինկիյինտէ ուս ալթընտա գալըր։ Սուլարըն պօչալմատընա մախսուս Թապի՚ի պիր մախրէճ պուլունմատըդընտան, պու ՚արագինին գուրուժտաը էփէյի վագթ ալըր, վէ իչթէ օ զէ-ման քէօյիւլէր քէնտի Թարլալարընը զէր՚ էտէր-լէր։

Տազա չըգըպ էնմէքլիք 4 ա՚աթտան զիյատէ վագիթ ալտը։ Էվվէլա խայըր միւտտէթ տազա չըգ-ըգտան սոնրա, պիր Թագըմ արըզալը եէրլէր-տէն կէչտիք, վէ ՚ազըպէթ ուզուն միւտտէթ ա-չալը էնտիք։ Եօլուն էն նիւքսէք նօգթասը ատթհ ը պահրտան 3,040 արշըն նիւքսէք տիր։ Եօլուն պիր գըտմընտա պայըրտար ախսիխըկէ ազաճլարը իլէ գախ-լը օլուպ, ազաճ տէնիլէմէք պէօյիւքլիւքտէ պիր չէյ կէօզէ իլիչմէյօր իսի։ Պիր եէրտէ կիւզել Գաղմա-չէսկ գուլընը (քէօրֆէզ) ատյր ու Թէմալա էյլէտիք։ Իչթէ տիր պայըրտա խաուէրէն հափըլմըշ պիր եօլ-տան ալաղը եու՚վարյանան օտաունլարը ալմագ իչ-չին վանտան կէչէն սանտալլար պու գուլա կէ-լիրլէր։ Տազըն իւզէրինտէ Նանէկանց գարիյէսի-նին իչինտէն կէչտիք, տազ Թարաֆըմդդտա փէ-լու նամ ճէսիմ գարիյէյի կէօրտիւք, վէ տազտան հանը պաչընտա Սբ. Յակոբ մանաստիրը պուլու-

նան Ընճաղ գարիչէթի ճիվարընա էնտիք։ Էոյլէյին բահաթլանմագ իւզրէ, պիրազ իւէրիտէ պիր չայ քէնարընտա ոէօիւտ աղաճաթընըն կէօկէթի ալ-թընտա գօնտուգ։ Իքի ա՛աթ գատար վատի պո-յունա գաթ՛ը մէտաֆէ էթտիքտէն ասնրա, Նոր-գեղ վէ Մօկրաբերդ նամ գարիչէյերէ եէթիչտիք։ Իչթէ կէօլ ճիվարընտա պաուլունան տաղլար պաու-րատա նիհայէթլէնտի, վէ պիզ քէնաիւէրիմիզի ոէ-վահիւէ եագըն պիր եէրտէ պաուլտուգ։ Պաունտան 25 ոէնէ էվվէլ Գավալ գայմագամլըգընըն մէրգէզի օլան խանը արաչորտարգ իսէ տէ, պաուլամատգ։ Մա-գարը ը հիւքիւմէթ Ոատանա նագլէտիմիչ տիր։ Սա-պէգա մէզգիւր խանըն քէա՛ին պաուլունաղը մահա-լըն արգա թարաֆընտա ուզուն պիր չաղլայան, 'ա-տէթա պիր կիւմիւշ թէյլի միսիլիւ, Սարիգ նամ Ֆիւրտ գարիչէի ճիվարընտա պայըրտան աչաղը էնէր։

Կէճէյի Հագգավանքտա կէչիրտիք։ գարատա պաուլունան խանէ Աղթամար մանաաթըրընա 'ա՛իտ իտի։ Չաատրըմըզը կէօլ ատհիւէ ճիվարընտա գուս-բուպ, կէօլտէ իքինճի տէֆ՛ա պանեօ էտէրէք, Թա-զէ հայաթ քէսպ էյլէտիք։ Ծովսէփ եպիսկոպոս իւէ ըէֆիգլէրի պիգի զայէթ նապիքանէ ուսուրէթտէ գապաուլ էթտիլեր, վէ անլէրտէն տօսթլարըմըզտան պիրինճն պիգիմ կէլիչիմիզի անլէրէ իթպար, վէ անլէրտէն պիգի իքրամ վէ ի՛զազ էթմէյէլէրինի րէ-ճա էյլէմիչ իտիյինի իսթիքպար էյլէտիք։ Իչպու զիյարէթիմիզ զարֆընտա պու տօսթուտմըզընճն պի-զէ կէօսթէրտիւի ատար ը մահապպէթ վէ հիւր-մէթ եալընըզ պու ատյիլ իտի, պու չէյլէրի հէր տէֆ՛ա քէմալ ը չիւքրան վէ միննէթտարի հիսսի-յաթըյլէ եատ էտէրիզ։ Միւսինն եպիսկոպոս մու-զաատէմա կտուց Անապատ վանքը բահիպլէրինա-էն օլուպ, աճագ 3 ոէնէտէն պէրու Աղթամար վանքը րիյասէթինտէ պաուլունմագտա սըր։ Կտուց Անապատ Աղթամար միսիլիւ վան կէօլիւնտէ պիր ատա սըր։ Հագգավանքտա եէնի վէ միւքէլ-լէֆ պիր մէքթէպ պինասընըն ինչատը ասյքի պիթմիչ օլուպ, մահզաատէմա մէզգիւր ատատա պաուլունան մէքթէպ պու պինայա նագլ էտիլմիչ տիր։ Կէչէն ոէնէ մէքթէպին 52 թալեպէսի պաու-լունուպ, պաունըրըն 9ը մէ՛զուն օլմուշ սըր։ Պու մէքթէպտէ թա՛լիմ օլունան 'իւլումա տա՛իր թամմ մա՛լիւմաթ ալամատգ իսէ տէ, անտէ Ֆը-րանսըզճա թա՛լիմ էտիլտիկնէ պիլիրիդ։ Պու ոէ-ճահաթըմըզտա Աղթամար մանաաթըրընը զիյարէթ էթմէտիք իսէ տէ, էվվէլէրի անը զիյարէթ էթ-միչիզ տիր։ Աղթամար էն եագըն սահիլտէն 3 քի-լօմէթրօ գատար ուզագ օլուպ, չօգճա պիր ուչրում-տան վէ պիր խաիճտէն 'իպարէթ տիր։ Պու խա-լիճ ամանալար իչիւն էմին պիր լիման սըր։ Անտէ էն չայան ը թէմաչա եէր օլան քիլիսէ, Լինչին գավլինճէ, 10նճը 'ասր ը Միլատինին իւք բուպ'ընտա եափըլմըչ օլուպ, իչէրիտի անճագ 19½ արչըն ուզունլըղընտա վէ 15 արչըն կէնիչլիչինտէ տիր։ Ֆի-լիսէնին տիվարլարընտա օյուլմուչ պիր չօգ թաս-վիրլեր պաուլունուպ, պունլար Ադամ վէ Ուայր հայաթ ագաճընըն այթընտա տուրմագտա, վէ եբ-լանը Ուայր իզվա էթմէքտէ, վէ Դաւիթ իւէ Գո-զիաթը վէ Ֆ. Մաւգ.է մահտաա ա՛իր պաթլար իւէ վագը'ալէրի կէօսթէրմէքտէ տիրլեր։ Լինչին իտի'ատընճա, «պու քիլիսէ չայան ը տիգդաթ պիր ապիտէ օլուպ, պիլտիրնէ կէօրէ, էմաալըզ սըր։» Ֆիլիսէնին էթրաֆընտա պիր չօգ րահիպլերին մէ-զարլարը մէվճուտ սըր։

Հագգավանքտան հարէքէթլէ իքի պուչուգ աա-'աթտա Ոատանա կէլտիք, վէ եօլտա ուզագտան Նարեկ մանաաթըրընը կէօրտիւք։ Ինկիլիզ րէֆիգ-լերիմիզին 'ատէթինէ իթթիպաէն գանվէ ալթըմըզը եօլա չըգմագտան էվվէլ էտէճէք եէրտէ, Ոատան-տա էթտիք վէ օ զէման վանտա պօլ պօլ պաուլու-նան մէյվէլէրտէն պիրինճի տէֆ՛ա օլարագ եէտիք։ Ոատանտա հիւքիւմէթ գօնագը ճիվարընտա պիր գաչ խանէլեր վար իսէ տէ, պուրասը պիր գարի-չէ օլմագտան զիյատէ պիր ա՛ա՛թտան զիյատէ ուզունլըգտա պաուլունան պիր թազըմ պագլէլեր-տէն 'իպարէթ տիր։ Կէօլիւն ասվահիւի ճիվարըն-տա կիւզել պիր թիւրպէ պաուլունուպ, Վանտա պաունըն կիւզել պիր ֆօթօկրաֆընը ասթըն ալտըգ։ Լինչ պու թիւրպէ հագգընտա տէյօր քի, «Օ զա-չէթ կիւզել պիր ապիտէ օլուպ, զայէթ միւքէմմէլ թաչլարէ եափըլմըչ սըր, եափըլտըգը կիւնտէ օլտըգը կիպի թէմիզ վէ նէնճի տիր։ Անըն գափաս-ը իւզէրինտէքի 'Արապճա դօյուտաթ քէնարէի-նէ աթիտէքի ուսուրէթտէ թէրճէմէ էտիլմիչ տիր։ «Պու թիւրպէ՝ Ոատան հիւքմատարը Շէյխ Մը'ա-լէմին քէրիմէօնինէ 'ա՛իտ տիր, վէ րիվայէթէ կէօ-րէ, քէրիմէօնինն իտմի Հալիմէ իտի։» Պիզ Ոս-տանտան հարէքէթլէ պիր պուչուգ ա՛ա՛թտան Անկուզա եէթիչտիք, վէ էննա ի րահատ Աթա-նանցտան կէչտիք։ Պունլարըն հէր իքիսի տախ ուճագ գաբիչէլեր տիրլեր։ Անկուզա եէթիչմէզ-տէն էվվէլ, 'այնի իսմտէ վէ ասլը էվիչիճէ չօգ օ-լան պիր չայտան կէչտիք, վէ գարիչէ իչինտէն կէչտիքտէն ազ վագթ ասնրա տիկէր պիր չայտան միւրուր էյլէտիք։ Պա'տէհաա տտան եիւքտէք եէր-լերէ չըգտըգ, վէ իքի ա՛ա՛թ ասնրա, Արթէմիտ էնտիք։ Արթէմիտ 300իւ միւթէճավիզ խանէտէն

միւբէքքէզ պիր քէօյ օլուպ, էհալինին էքոէ-րիյէքի Թիւրք, վէ միւթէպագըօը էրմէնի տիր։ Գարիւէնին իսմի Բաւմա տըր։ Արթէ-միտին՝ կէօլ ոէվահիլի պօյունճա վաթ՝ պաղ-չէյերի օլուպ, պաունլարտան պիրիսինտէ զէ-ման ը գիյարէթիմիզտէ Վան վալիսի պիր ասյ-ֆիյէ ֆագամընտա իգամէթ էթմէքտէ իսի, գօնաօ-լօպար իլէ Վանտա մուդիմ սա՛իր պէօյիւք զաթ-լար սա՛իր պաղչէյերտէ չատրըլարտա իգամէթ է-ահյօրլար իսի։ Արթէմիտտէն Վանա օլան մէսաֆէ 2½ սա՛աթ տըր։

Աթա բաքիպէն Արթէմիտին իչինտէն կէչէր ի-քէն գաւալդըմզա պիր ոէս կէլտի վէ կէօրտիւք քի տօսթլարըմզտան 12տէն զիյատէսի չէհրատէն պիզի իսթիդպալ էթմէյէ կէմիչ օլուպ, պաղչէյէ-րին պիրիսինտէ պիզիմ միւվաոէյէթիմիզէ իննի-զար էթմէքտէ իսիլէր։ Անլեր պիր ադամ ալթըն-տա պիր խալի ոէրմիչ օլուպ, միւքէմմէլ պիր թա-՛ամ հազըրլամըշլար իսի քի, պաւ թա՛ամտան եօլ-ճաւլըգտան իչթիհամըզ աչըլմըշ օլտըղընտան պօլ պօլ եէսիյք։ Իւմիտ էոէրիզ քի պաւ գաւար աւ-զաւն միւտտէթ քէնտիլէրտէն ճիւտա գալմըշ օլան պիր զաթա, եա՛նի պիզէ կէօսթէրիլէն իչգաւ-ա-ար ը հիւրմէթ վէ մահապպէթի զայէթլէ թագ-տիր էթտիյիմիզէ տօսթլարըմզտա կէօսթէրմէքտէ դաւաար էթմէմիչիզ տիր։ Իչգաւ ոէֆապախչ իս-թիրահաթ վէ թա՛ամտան ասնրա, Վանտաքի Ամէրի-գալըլարըն Արթէմիտտէն 20 տագիգա աւզագտա պուլունան սայֆիյէսինէ կիտիպ, օ զէման օրտաա պուլունան պիր գաչ միսիօնէրլէր իլէ պիր գաչ սա՛աթ վագթ կէչիրտիք, վէ պաւ ֆաւրտաթտան իսթիֆադաէ էտէրէք, իւչիւնճիւ պիր պանեօ եափ-ադը։

Վան կէօլիւ տիւնեանըն պաւ թաթաֆլարըն-ատա էն կիւզել կէօլլէրտէն պիրիսի տիր։ Իչէրի թաթաֆլարտաա իւչ կէօլ, եա՛նի, Թիւրքիատա Վան կէօլիւ, Իրանտաա Ուրումիա կէօլիւ, վէ Րուսիատա Կեվքէչ (Սեքօէն) կէօլիւ պաւլունուպ, պաունլար պիրիպիրլէրինտէն փէք ուզագ տէյիլ տիրլէր։ Պունլարըն էն պէօյիւկիւ Ուրումիա կէօլիւ օլուպ, Վան կէօլիւնիւն պիր պաւչաղ վիւա՛աթընտա ոլ-ադըղը հալտէ, կեվքէչ կէօլիւ էն ուֆաղը տըր։ Կեվքէչ կէօլիւնիւն աուլարը թաթլը վէ գապի ի չուրպ օլադըղը հալտէ, Ուրումիա կէօլիւնին աուլը թուզլը վէ հաթթա տէնիզ աուլընտան ատա թուզ-լը տըր։ Վան կէօլիւնիւն աուլը իսէ խայլը ասուայը, փօթասը վէ սա՛իր գաւեաւաթը հավի տիր։ Գաւ-նա պինա՛էն Վան կէօլիւ պանեօ իչիւն սէֆա-պախչ պիր կէօլ տիր. զիրա անըն՝ աուլարը ինի-լալ էթմիչ ասպօնը հավի տիր։ Վան կէօլիւնէ քէնտիսինէ մախսուա հիւան ու լէթաֆէթի պախչ էտէն չէյ՝ անըն աուլընըն մավի րէնկի, պիր չօգ խալիճէրի սէպէպիյէ ալոդը չէգլ վէ անը իհա-թա էտէն ճէլիլ տաղլար տըր։ Կէօլիւն պաչլըճա վաթ՝ պիր գրումտան վէ չարգի միւնթէհատան աւ-զանան պիր գօլու վար տըր։ Պա՛զլարըն զանն էթտիքլէրինէ կէօբէ, պաւ գալ՝ վագթըյլէ կէօլտէն ինճէ պիր գարա գրթ՛աոըյլէ այրըլմըշ իսի։ Գօլը տախի իչինտէ օլարագ կէօլիւն չարգտան զարպա օլան աւգաուլըղը 125 քիլօմէթրօ գատար տըր, վէ էնի 50 քիլօմէթրօ տըր։ Լինչին գավլինճէ, պաւ կէօլիւն սաթհը տէնիզ սաթհընտան 2 2յ5 արչըն նիւքսէք տիր։ Աղթամար վէ Կտաւց Անա-պատ ատալարընտան պաչգա կէօլիւն գօլուննտա Լիմ ատաոը տախի մէվճուա օլուպ, պաւ ատատա տախի պիր մանսաթըր վար տըր։ Ղայրի մէսքիւն ուֆագ պիր ատա օլան Աատէր՝ Աղթամար ճիվա-րընտա տըր։ Գաւ ատանըն իսմի չաւ րիվայէթտէն զաւհաւր էթմիչ տիր քի, տինատար պիր բահիպ քէնտիսինէ ատատա կէօրիւնիւպ, քէնտինին եանը-նա գարատան կէյմէսինի էմր էտէն Բապպընըն եանընա սաւ իւզերինտէն նիւրիւյէրէք կիթմիչ իսմիչ։

ՉՕՃՈՒԳԼԱՐ՝ ՄՈՒ՛ԱԼԼԻՄԼԷՐԻՄԻԶ
(Ց. Գ. Գ.)

2.

Չօճաուգլար պիզէ 'ադլի վէ ուխլագի էվօսֆ թա՛լիմ էթտիքլէրի կիպի, 'նլմ վէ 'նլմ է ասաաԼ տա-խի թա՛լիմ էտէրլէր։ Տիւնքի կիւն հիչ պիր է-հէմմիյէթի հա՛իդ տէյիլ տէյիւ զանն օլունան թա-պի՛աթ՝ պաւ կիւն պիր մա՛ալլիմ օլմաուչ, վէ պիւթիւն նէվ՛ի պէչէր անըն էօնիւնէ տիզ չէօքմիուչ, անտէն հիքմէթ էայրէնիյօրլար։ Ո տա պաունա մաուգսափլ քէնտիսինին կիզլի խագինէլէրինի ա-չըպ, հէմ անլէրի թա՛լիմ էտիյօր, հէմ տէ անլէրէ պիհիասաք պէրէքէթլէր իհսան էտիյօր։ Չօճաուգ տա պէօյլէ տիր։ Պիր վագթ անը քիմսէ հիտապա ալ-մազ իտի։ Լաքին չիմտի հիւքմա անըն տիզի տի-պինէ օֆուրուպ, անտէն 'իլմի մա՛լիմաթ իսթիհ-սալ էտիյօրլար։

Էվվէլա. 'Իլմ է քահ ը ինսան պա՛ֆէօֆնգէ։ Ինսան բաւհընըն թապի՛աթ վէ գապիլիյէթլէրինի միւթա-լա՛ա էթմէք ադրսաընտա 'ալիմլեր ասագըն վագթ-լարտաէք չօճաուգա չօգուպ էհէմմիյէթ վէրմէտիլէր։ Զանն էթտիլէր քի, չօճուգ ինսանըն քիւչիյիւ օլտըղընտան, պէօյիւք աուէմլերի անլատըգտան սօնրա քիւչիւքլէրի տէ անլամըշ օլաուրլար։ Իմամ

պէօյուքլերին բուհի հայաթընը թէֆթիշ էթտիքտէն սօնրա, քիւչիւքլէր տէ պէօյլէ տիւչիւնիւրլեր տէյիւ անլէրտէ կէօրտիւքլերի գաւա'իտի պօնլարա տա թաթպիգ էթտիլեր։ Հալ չու քի, չիմտի անլաչըլմըգընա կէօրէ, հաչիգաթ ը հալ պուննան քիւլլիյէն ֆարգը տըր։ Չօճուգլար նիյէ խուսուսլարտա պէօյուքլերտէն ֆարգը տիւչիւնիւյօրլար։ Չօճուգլարըն էօյրէնմէք, տէրխաթըր էթմէք, խայալ էթմէք, տիւչիւնմէք ուսուլարը պէօյուքլերինքինտէն խայլըճա ֆարգը տըր։ Պէօյուքլերինքինտէ սունո'ւ 'ունուր վար, չօճուգլարտա խէր չէյ թապի'ի օյարզրնսան, չօճուգլար իլէ, պէօյուքլեր իլէ կիպի մա'ամէլէ էթմէք ճա'իզ օլմազ։ Պինա'էն'ալէյհ պու սօն ալենլերտէ 'իլմ ի բուհը ինսանըն պիր տէ 'իլմ ի բուհը սիւպհան նամ չիւ'պէօի մէյտանա կէլմիչ տիր։ Չօճուգլարըն 'ագլի ահվալլերինի թա'եին էթմէք միւչքիլ իսէ տէ, ինինէ տէ նիյէ 'ալիմլէր պիւթիւն տիգգաթ վէ գուվվէթլերինի օլ ճիհէթէ թէվֆիհ էթմիչ տիրլեր։ Չօճուգլար տօղտուգտան սօնրա բուհի հայաթտա անլէրին նսապլ նէմա պուլտուգլարընը, կիւլմէյէ, եիւրիւմէյէ, ալօյլէմէյէ, հաղըգ չըզմազա, վէ սա'իր 'ագլի ֆի'իլլերէ պաչլատըգլարը վագթտա, վէ անլէրտէ թէրագգը էթտիքլերի սըրատա անլէրտէ նէ հալլեր վուգուտ'պուլտըղընը 'ալիմլէր տիգգաթիլ թէֆթիշ վէ մա'այենէ էտիպ, անլէրտէն գա'իտելեր իսթինթաճ էթմէքտէ տիրլեր։ Վէ պու թէֆթիշտ՝ պէօյուքլերին 'ագլի հայաթընը տախի տահա էյի անլամագլըղըմզա եաթտըմ էտիյօր։ Տահա 'իլմին պու տա'իրէօի փէք մա'այենէն պիր սուրէթ քէտգ էթմէմիչ տիր. վէ 'ալիմլէր չօճուգը հալա էյի անլատամամըշլար տըր։ Լաքին քէմալ ը սագլ ու իդտամ իլէ անը միւթալա'ա էթմէքտէ տիրլեր. վէ պիւա չիւպհէ չօճուգ անլերէ տահա չօգ չէյլեր էօյրէտէմէք տիր։

Սահմին. Չօճուգլար պիդէ 'իլմ ի ուսուլ ը թա'լիմի էօյրէթմէքտէ տիրլեր։ Էվվէ վալիտէյն վէ մէքթէպտէ մա'ալիմլէր չօճուգը տէհրլերտէն պէրաբ թա'լիմ էթմէքտէ պուլունմըշ իսէլեր տէ, 'ա ճա'իզ տիր քի, անը թա'լիմ էթմէնին հագիգի ուսուսլը տահա պու սօն տէհրին սօն ալենէլերինտէ անլաչըլմազա պաչլամըշ տըր, անը տա պիդէ չօճուգլար քէնտիլեր թա'րիֆ վէ թա'լիմ էթմիչ տիրլեր։

Լէռանը նա'ալ թա'լիմ էթմէլի։ — «Էվվէլ հարֆլարը, սօնրա հէհէլերի, սօնրա քէլիմէլերի, վէ էն սօնրա 'իրաբլերի էօյրէթ։ Սօնրա ֆերականուսթինը վէր, Բառագիտութիւնա, Համաճայնաբիւնա ալենլեր սաբք էթանլեր» տէտիլեր էօքի մուս'ալիմլեր։ Չօճուգլար իսէ, պու ուսուլըն քէնտիլերին իլինէ կէլմէտիյինի կէօրէրմէք իչիւն տէհրլերճէ միւտաւէթ ֆերահան էօքիթտիլեր, ֆերականութիւն եըրթտըլար, մէքթէպտէն դաչտըլար, ֆալախա եէտիլեր։ Հալ չու քի, զէվալը չօճուգըն լիսան էօյրէնմէքտէ դուլլանտըղը թապի'ի ուսուլ թէֆֆիհ օլունտրգտա, կէօրիւլիւ քի օ էվվել 'իպտրէլերի, սօնրա հէճէլերի, վէ էն սօնրա հաքֆլարը էօյրէնիր իմիչ։ Պէօյուքլեր թահլիլ էտերէք էօյրէնիր, չօճուգլար թէրքիպ էտերէք էօյրէնիր։ Իօքի սուսուլ սաուէտէն պաչլայըպ, միւրէքքէպտէ կիհմէյէ չալըշըր իտի։ Չօճուգ իսէ, թէքերրիւրէ կիւվվէնէրէք լիսանը էօյրէնիր։ Վէ չիմտի չօճուգըն լիսան էօյրէնմէք ուսուլը անլաչըլտըգտան սօնրա, արթըգ անա լիսան էօյրէթմէք փէք գօլայլաչմըշ տըր. պիր էլլէնճէ հալինի քէսպ էթմիչ տիր։

'Իլմ ի հէսապ նա'ալ թա'լիմ էտիլմէլի։ Իօքի զէմանտա գանուէնլար, բագամլար, թա'րիֆլէր, թահտիտլեր չօճուգըն գաֆտաըննա տօղտուգըտ իտի։ Չօճուգլուգըմզտա պիր կիւն մա'ալիմիմիզ բէֆիգլէրիմիզտէն ֆէհմի աղըրճա օլան պիր չօճուգա «5 տէֆ'ա 6 նէ էտեր» տէյիւ սիւ'ալ էթտի։ Չօճուգ «օն», «էլլի», «գըրգ ալթը», վէհնաոլ 30տան մա'տա պիլտիյի ա՛իր բագամլարընն նիյէտիկնի էօյուէտի իսէ, մա'ալիմ գապուլ էթմէտի։ Չօճուգ «այըգ» օյնամայը սէվէր իտի։ Իմտի մա'ալիմ «Աչըղըն 6ը պիր փարայա օլուրտա, 5 փարայա դա՞չ աչըգ ալըրսըն» տէյինճէ, չօճուգ պիրտէն «30» տէյիւ ճէվապ վէրտի։ Լաքին պու ճէվապ իւզերինէ մա'ալիմ «Աչըգ հիսապը օլուրտա պիլիրսին. լաքին 5×6յը պիլմէզսին» տէյիւ չօճուգա էյի պիր տայագ աթտը։ Հալպու քի պունտա չօճուգ մա'ալիմտէն տէյիլ, մա'ալիմ չօճուգտան տէրս ալմալը իտի։ Չօճուղա դ-ճէյէվ բագամ տէյիլ, մա'այենէն հիսապ էօյրէթմէլի տիր։ Անըն մէբագընը ուլանտըրտան մա'այենէն չէյլէրին 'ալագադընտան հիսապ էօյրէտիլմէլի տիր։ Բագամ սօնրա կէլիր։

Ձօղրաֆիյայը նա'ալ էօյրէնսին։ Պիզ չօճուգ իքէն, բագամլարտա իչարէթ էտիլմիչ օլան իսթիթալար էօնիւնտէ տուրուպ տա ամ'աթլարտա «Բամչաթգա,» «Լիս տը Ժանէյրօ,» «Փօփօգաթափէթլ»արը պուլմադա չապալար։ Վէ «Ռուսլ, Վոլգա, Տօն, Տնիփէր» ֆիհրիսթլերինի էզպէր էտեր իտիք։ Ձօղ, չիմտիքի ճօղրաֆիա քիթապլարըմըզ տախի հալա պէօյլէ մա'նաոզգ իտմանլար իլէ տօլսա տըր եա։ Լաքին չօճուգ գուրուս իտմէլեր էօյրէնմէքտէն թէլէղղիւգ էթմէզ։ Իտմէլերի վագթ'ալար իլէ մահալլերի ատէմլէրէլէ ճանլանտըրմալը տըր։

Անկաե փէթի նա՞եզլ թա՛լիմ օլաւնմալը։ «Պիր թագըմ թէնպիհլեր ֆինճանի վէր, էզգեր էթանն։ Շէօյլէ պէօյլէ նափմա տէ, ասնըա տա տէյնէյի չէք, կէօղիւնիւ գօրգաւթ, գարչընտա ախօղ ախօյլէթմէ։ եիւզ վէրմէ։ Սէնի խըրթալանտըրըրտա, էյի պիր տայագ չէք։» Լաքին չօճաւղ պուլնարտան ալմազ։ Ո պիր մաւգալիա տիր. տա՞իմա էթրաքընտաքիլէրէ վէ քէնարնտէն պէօյիւքլէրէ պագըպ, անլէրի թագլիա էտիյօր։ Իմտի չօճաւզըն էօնիւնաե էյի հայաթ, վէ անըն հայրան գալաճաղը ճալիպ նապլիյէթլեր, անը պիտաւհաւլէ ախլագի ճինէթաե թէրճի՛ էտէճէք տիր։

Նա՛ ֆէղհէպ թա՛լիմ։ Պաւ խուտաւտտա չօճաւգլարա էվտե վէ մէքթէպտե, հաթթա քիլիոէտե նէ գատար զայը ի թագի՛ի տաւրէթաե թա՛լիմ վէրիլմէքտե տիր։ Չօճաւգլար պէօյիւմիւշ, քիւչիւլմիւշ ատէմլէր իմիլլէր կիպի, պէօյիւքլէրին պիլէ էյինճէ անլայմայաճաղը թա՛լիմաթ վէ 'ագա՞իտ անլէրէ եաւթտաւրուլմազա չալըշըլըր։ Հալպու քի էկեր անլէրին բաւհանի 'ալէմի անլամագտան նաասլ նէմա պուլտաւգլարը թէֆֆիհ էտիյէ իտի, տահա գիյատէ մա՛գաւլ պիր տաւրէթաե տինի հագիգաթլար անլէրէ թա՛լիմ օլաւնաւր իտի։

Վէհհաբլ 'իլմին հէր պիր չի՛պէօինտե վէ թա՛լիմ ատ թէրպիյէնին հէր պիր տա՞իրէօինտե չօճաւգլարըն 'ագլի հայաթընը միւթալա՛ա վէ թէֆհիհ էթմէքլէ, պիզ չօգ հիքմէթ էօյրէնէնէէք իտիք։ Պու աէպէպտէն էկեր պիզ վաիտէյն քէնտի չօճաւգլարըմըզըն տէրաւնի հայաթընա վէ հագիգի հիտայաթընա միւմքին ալերթէպէ միւքէմմէլ վէ տօղրու պիր տաւրէթաե վազըֆ օլաագ, վէ հէր պիր մաւ'ալիմ վէ մաւ'ալիմէ քիթապլարընտան տահա գիյատէ քէնտի իտարէսի թահթընտա պուլունան չօճաւգլարըն բաւհի հայաթընը վէ գապիլիյէթլերինի միւթալա՛ա վէ թա՛միգ էթաէ, հէմ տահա 'ալիմ քիմսէլեր օլաւր իտիք, հէմ տէ չօճաւգլարը տահա էյի թա՛լիմ ու թէրպիյէ էթմէյէ մաւգթէտիր օլաւր իտիք։ Իմտի մաւ'ալիմլէրիմիզ օլան չօճաւգլարըմըզըն պիզէ վէրտիյի տէրաւյէրի էյի էօրէնէնլիմ։

ՍՈՆ

ՆԷՍՆԷԼԷՐԻ ԻՇԷ ԵԱՐԱԹՄԱԳ

Գա՛զլար էլլերինէ կէչէն նէաննէլերի էն էյի աաւրէթաե իչէ եագաթմագլըգ խաաաիյէթինինէ մալիք տիրլեր։ Պիր գատըն քէնտի եանընտա աչը մագամընտա իսթիխտամ էտիլմէյ օլան իքի գարը հագգընտա աէօյլեր իքէն, «Պիրի խսթէտիի չէյլերի էլինէ կէչէրսէ, անլեր իլէ էյի թա՛ամ հաղըր էաէ պիլիր. օլպիրի իսէ՝ էլինէ հէր նէ կէչէրսէ, անըն իլէ 'այնի տէրէճէէ էյի չէյլեր հազըրլամադա չալըշըր իտի,» տէմիչ տիր։ Հէր տա՞իրէտե տէ պաւ իքի աընճ տատէմլերէ թէաատիւճ էտիյօրզ։ Իմտի հէր իսթէտիի՛միզ չէյի էլէ կէչէրմէյէ մաւգթէտիր օլատղըմըզ աէպատէն, էլիմիզէ կէչէն հէր չէյի էն էյի աաւրէթաե իսթի՛մալ էթմէք ֆէննինի էօյրէնմէք կէրէյիզ։

Գաւնտան 'ատէմին քէնտի իչինէ տա՞իր հարէտ օլմամասը լազըմ կէլիր տէյիւ իսթիտալ օլաւնամազ։ Ֆարագա էվ եափտըրաճադ օլան պիր ատէմ՝ էվինի քիրէմիտ, եա քալ իլէ եափմագ իսթէր իքէն, էլինէ աՒլեր կէչմէտիյի իչիւն, թախթա եա քերփիճ իլէ էվ եափմագ իսթէմէզտե պաւնաւ թագափհ էտէրիզ։ Ֆագաթ էկէր պաւ ատէմ էլէ կէչիրէպիլէճէյի թախթա եա քերփիճ իլէ եափագիճէճէյի են ա՛լա պիր էվ եափտր իտէ, անը փէք թահսաին էտէրիզ։ Զօգյարըմըզ տիւնեաատա թրճարէթաե եա աէն՛աթտա պիր իչ կէօրէմիյօր իտէք, սէպէպի պիհհաագ խուտաւօյարճա մագէրէթ էթմէմիզ տիր։ «Շատ գուտաւրաւմ վար, պաւ զա՛իֆլիյիմ վար, տիլիմ աղըր, եա ֆիլան իգթիտաբամ էքսիք տիր։ պաւ սէպէպտէն տահա էյի եափամայօրըմ,» տէյիւ էօզրլէր տիւէրիզ։ Ֆէլվագը՛ պիզ պէօյլէ աէյէրէք, եափաճաղըմըզ իչլեր իչինճե պիզէ լազըմ կէլէն իգթիտարը վէրմէտիյի սէպէպտէն Ալլահը թէհամ էթմիչ օլաւրզգ։ Ֆարզ էտէյիմ քի, սէնին իգթիտարըն մահտաւտ տըր, մալիք գատըզըն գատարընը նի՛չիւն իսթի՛մալ էթմէյօրսըն։ Թալանթլար թէմսիլինտե մալիք օլաագղ չէյի էն ա՛լա աաւրէթտե իսթի՛մալ էտէն մէտհ ու սէնա էտիլմիչ տիր։ Վէ էֆէնտիսինի զաիմ տէյիւ իթհամ էտէն 'ալէյհինտե իղղագ օլաւնաւրզգ. հալ չաւ քի, Ալլահ պիզէ տահա էյի չէյլեր վէրմէտիյի իչիւն, պիզ սէօյլէնտիյիմիղտե օլ հէրճիֆսէն էյի՞ մի եափըյօրզգ։

Պաւ տիւնեաատա սալի՞ իչլէմէք վէ մէչղաւլ օլմագ քեաֆի տէյիլ տիր։ Իչինի էյի եափը՞յօր մը սըն, իչինի էն ա՛լա աաւրէթաե եափը՞յօր մըսըն. սալ սիւ՞լ պաւ տըր։ Էյի չէյլեր իճրա էթմէք իչիւն իգթիտարըմըզգ պաւլունաագը, եէվմ իւլ ախըրտա մէչտտաեա չէզտաճագ տըր։ Վէ սէնին մէտ՞ուլիյէթին սէնտէն չօգ իգթիտարը պաւլունանըն քինտէն էքսիք օլմայտաճագ տըր։

Բաւհանի տա՞իրէտե տէ մէ՞էլէ պէօյլէ տիր։ Նիչէ սըրթալարտա իգթիտարըմըզը հաքիմանէ գալմանյօրզգ։ Ալլահը պիզէ իհտան էթտիյի 'աթիչէյլերի իսթի՛մալ էթմէքը պաւգընտա Անտէն հէքմէթ 'թալեպ էթմէյօրզգ։ Գրիստոս իչիւն օլան խըտմէթլերիմիզէ լայգ օլան տէրէճէտե էֆքեար վէ մէքաղ սարֆ էթմէյօրզգ։ Մէաէլա ի՛տանէ վէրտիյիմիզտե փաֆայը աթըզ կէչէյօրզգ, լաքին անը հա՞նկը ճինէթէ աթտաըղըմըզը հիտայագ էթմէյօրզգ։

ԻՆԿԻԼԻԹԵՐՐԱ ՍԵՎԱՇԻԼԻՆԻՆ ԹԵՏՐԻՃԷՆ ՊԱՔՄԱՍԸ

Ամերիկա սեվահիլինին աչընմաջը վէ տօլտուբուլ-ժաջը մէռ՞էլէսի՝ նիապէթէն փէք ազ նազար ը տիգ-գաթ ճէլպ էթմէքտէ իսէ տէ, ակռ՞էլէ ի մէզգիւրէ չու ասն սէնէլէրտէ ինկիլիթերրա սեվահիլինին պիր չօգ նօգիալարընտա տէնիզին սեվահիլի աչընտըրմա-ը սեպեպիլէ փէվգէ՛ատէ նազար ը տիգգաթ ճէլպ էթմէքտէ տիր։ Ինկիլիթերրա սեվահիլի չօգճա քիլոէն, թէպաշիրտէն, եակօտ չապուգ գըրըլըպ ուճանան գայալարտան միւրէքքէպ օլուպ, տէրեա տալղալարը, եակօտ ահիլ պոյունտան ագան գուվվիթլի ագընթըլար պուննարը գօլայճա եէյիպ աչընտըրըյօրլար։ Պուննուն նէթիճէսի օլարագ սե-վահիլտէ պէյիւք արագի գըթ՛ալարը տալղա վէ ա-գընթըլարտան եէննիլիպ աչընմըշ տըր։ Հէր սէնէ սե-վահիլին պիր գըսմը պու եիւզտէն տէրեա ասւլարը ալթընա չէօքմէքտէ տիրլէր։ Ահիլտէ պինլէրճէ միլ վիւ՛աթընտա գապլի ը ղէր՝ արագինին պու վէճհ-լէ տալղա վէ ագընթըլարտան եէննիլիպ աչընարագ, տէննիզ ալթընա պաթմալարը եիւզինտէն սեվա-հիլտէ քա՞ին պիր չօգ չէհր վէ գառագալար խա-ասարաթ ը՝ազնմէյէ ուղրամըշլար տըր։ Գիր թա-գըմ եէրլէրտէ, հաթթա էլեկվ պէրհայաթ պու-լունան ատմլէրին խաթրլատըգլարը միւտտէթտէ ասագըգա մա՛մուր վէ ապատան օլան պիր չօգ գաբխյէլերին եէրլէրի պա՛զէն չիմտիքի ահիլ խաթթընտան պիր գալ միլ ուզագլարտա խայը գուլաճ տէրինլիյինտէ ասւլար ալթընտա գալմըշ տըր։

Շու ասն սէնէլէր զարգընտա ինկիլիթերրա սե-վահիլինին պիր չօգ նօգիալարընտա չէտիտ գուր-թունալար ագապինճէ, ահիլ աչընթըզ օ գառար պէլիի ասւրէթտէ միւշահէտէ օլունմըշ տըր քի, զազէթալարտա պու պապատ պիր չօգ միւնագաշ չալար վուգու՛ պուլտրգտան ասնրա, փարլամէն-թօ՝ մէռ՞էլէյի՝ ա՛րթզ ու ՛ամիգ թէպգիգ ու միւ-թալա՛ա էթմէք, վէ միւմքին իսէ, խաասարաթըն էօնիւնիւն աչընմաջը պագընտա պիր չորճ պուլմագ իչինն պիր գօմիսիօն թէշքիլ վէ թա՛նին էյլէմիլ տիր։ Ինկիլիթերրանըն շու կէչէճէք պիր գալ ՛ասր զարգընտա գա՛ր ը տէրեատա քիւլլիյէն նագաւա վէ քիւմնամ օլմաջընա փէք ազ մուխթարա վար իսէ տէ, հիչ չիւպհէ եօգ քի, ահիլ աչընթըզը պիր չօգ եէրլէրտէ, ՛ալէլհուսուս ճէնուպի վէ զարպի սեվահիլտէ խայըճա արագի զայ՛աթընը մուճիպ օլմուշ տըր։ շու գառար քի, ա՛ր եէր-լէրտէ ասն՛ի վաղթալար իւէ խաթթիսա էտիլէն արագինին մըգտարը աչընարագ ասւլար ալթընտա գալան արագինին մըգտարընա թէգապիլ էթմէք-տէ տիր։ Թահմինաթա նազարէն, Միլատըն 900 սէնէթինէն 1900 սէնէթինէ գառար կէչէն միւտ-տէթտէ տալղալարըն վէ 0գիանօս ագընթըլարընըն աչընտըրըճը փէ՛իլ ու թէ՛սիրիլէ՝ 550 միւրէպպա՛ միլ արագի ասւլար ալթընտա սէթր օլունմըշ ասր, ինկիլիթերրանըն սեվահիլի էչքալաչընա վուգու՛ պուլան թէպէտտիւլաթըն մահգա պա՛ թէ՛սիրաթ-տան նէչ՞էթ էթտիյի պու մէռ՞էլէյի թէտգիգ ու միւթալա՛ա էթմիչ օլան ՛իլմ իւլ արգ էրպապընըն էթքաարը օլուպ, զանն օլունտըղընա կէօրէ, պու չէյ՝ հէր հալտէ գըչրը արգըն ալչալըպ եիւքսէլմէ-սինտէն նէչ՞էթ էթմէքտէ տիր։

Սեվահիլ սիյանէթ վէ միւտտաֆա՛ասը մէռ՞էլէսի միւչքիլ պիր սէռ՞էլէ օլուպ, էլեկվ պիր թագըմ արագի պօյունճա եաիրլաճագ տիվարլար վէ միւ-թեգաթի՛ (պիրինպիրլէրինէ կէչէն) քէմէրլէր միւ-գատտէմա ասհիլէ եըղըլան մատտէլէրին ասհիլտէ թօփանըպ գալմալարընա մանի՛ օլաճագլար տըր։ Իչնէ պու վէճհլէ պիր թագը՛մ տիվարլար, վէ պու տիվարլարտան տէրեայա ուզանան միւթեգաթի՛ քէ-մէրլէր՝ չիմտիքի հալտէ սեվահիլին չօգճա աչընմա-ընա մանի՛ օլուրլար իսէ տէ, եիւէ տէ ասհիլէ կէլինպ եըղըլաճագ մատտէլէրին եըղըլմաջընա մանի՛ օլմագ, եակօտ մէզգիւր մատտէլէրի խայըճա ագալթմագ ասւրէթթիյէ տիվարլարըն էօնիւնիւն պօչալմաջընա վէ ՛ագըպէթ հէմ սիյանէթ տիվար-լարընըն, հէմ տէ միւթեգաթի՛ քէմէրլէրին մահվ ու խաբապլարընա պա՛իա օլաճագ տըր։ Սեվահիլ սիյանէթ վէ մաւհաֆազաջը վէ արագի խաթթխյաճը իչինին իճրաաընտա փէվգէ՛ատէ պէօյիւք միւչքիլ-թը հէնտէսիյէ վար տըր, վէ պու միւչքիլթըն տէփ՛ ու րէփ՛թ միւսթագպէլ հէնտէսէ վէ մի՛-մարլըգ թարիխինին չայան ը տիգգաթ պիր ասւ-րէթինի թէշքիլ էտէճէք տիր, զիրա հիչ չիւպ-հէմպ եօգ տըր քի, ինկիլիզ էրպապ ը փէշն ու էն՛աթը տէնիզին գօւվվէ ի մուխթրիպէսինէ գարշը մուվաֆֆագիյէթլէ օղրաշմագ իչինն պիր եօլ պու-լաճագլար տըր։

ՄԱՏԱՄ ՉԷՆԿԻՆ ԵԷՎՄԻ ՂԱԶԷԹԱՍԸ

Չինին թէրագգըճընա պիր ՛ալասէթ տէ Մա-տամ Չէնկ նամ խաթթունըն գաթըլար իչխն նէչը էթտիյի եէվմի ղազէթա տըր։ Միւամալէյհա անա-սըլ փէքինի օլուպ, պիր հիւքիւմէթ մէ՛մուրը իւէ եվլենմիչ օլարագ միւնասէպէթլէ սէնէլէրճէ միւս-տէթ մէրքէզի Չինտէ թէմէքքիւն էթմիչ տիր։ Չէվէրինին վէճհաթը իւզերինէ Մատամ Չէնկ պի-

րիճիք օղաւ իւէ փէքինէ 'ավտէթ էթտի։ Միւմանէյհա քէնտի գավմրնըն թէրագըռը իչիւն էհալինին ի'թիզտատթը պաթըլէտէն վէ ճէհալէթտէն խէլաա օլմասը, վէ նիսա թա՞իֆէօնին թէրէֆֆիւ'ի լազըմ խոյինէ միւթէվէլլի օլարագ, «Փէքին Գատրնլար Հավատիսի» նամընտա պիր ղազէթա չըգարմազըղա գարար վէրտի։ Մատամ Զէննկին էֆքարընճա, Զինին էճնէպի թէ'արրուզաթընտան էմին օլմասը իչիւն քէնտինին գուվվէթլի օլմասը չարթ ատը։ Վէ Զինին գուվվէթլի վէ սաղլամ էրքէքլերէ մալիք օլմասը իչիւն գուվվէթլի վէ սաղլամ վալիտէյէրէ մալիք օլմասը լազըմ ատը։ Պաւ մագաէտ իչիւն տէ գարըլարընն այագ պաղլամագ 'ատէթի թէրք էտիլմէլի, վէ ճէհէտտի իտման վէ հըզգ իւս ադհէդ գա՞իտէյէրի թա՞միմ էտիլմէլի տիր։ Զին էհալիսի էրքէքլէրինին սա՞իր միլլէթլէրին էրքէքլէրինէ միւսավի օլմալարը իչիւն, պաունլարընն թա՞լիմի էվտէն պաչլամալը. պին՞էն 'ալէյհ դրզլար իչիւն մէքթէպլեր, վէ գատրնլար իչիւն 'ալէնի նաւթգ պինալարը թէտարիք էտիլմէլի տիր։

Պաւ գատրնըն ղազէթասընքն նէչր օլաւնմազա պաչլամասընճա տահա պիր սէնէ օլմամըշ իտէ տէ, փէքինտէ էփէյի ի'թիզար քէտզ էթմիչ տիր։ Պէնտէր գարըլարընն գօյնճա անլայա պիլէճէյի 'սաի Մանտարին լիսանընտա հազըրլըյոր։ Միւ'էլլիֆէ էփէյի հիճվաւ իսթիհզա իսթի'մալ էտիյօր իտէ տէ, վաթանընճա վէ գատրնլարա գարշը մաւհապպէթի օլ գատար պէտիհի տիր քի քիմսէ անտէն ալընմազ։ Հավատիսաթը տէօրթ սընճա թազիմ էտէր. գարըլարա մահտաւս խապէրլէր, 'ումաւմի հավատիսաթ. փէքինտէն խապէրլէր, վէ վիլայէթ հավատիսաթը։ Պաւնտան մա'տա նագլիյէթլէր, վէ մաաալար տա եազար, 'իլմ ի հիսապ, 'իլմ ի հիքմէթ ի թապի'իյէ, 'ա'լիէյէ վէ հըզգ իւս ադհէդ սա՞իր տէ պէնտէր պաւլաւնաւր։

ԳՕՆԿՐԻԿՑՏՀՆԼԻՍՔ

«ՊԷՆ ՍԻԶԻ ՏՕՍՔ ԹԷՍՄԻՑԷ ԷՏԷՐԻՄ»

(Վէր. Ց. Մ. Թաշճեան. Իշխէ)

2.

Գ. Կէլէլիմ հագիգի տօսթլուղըն չարթլարընա։

Գըյմէթլի չէյ ուճուզ գազանըլմազ. Պօղոս առաքեալ «Հէր չէյն սիւփրիւնթիւ տայարըմ քի, Քրիստոսը գազանալըմ,» տէր։ Պա'զը ատէմլերին տօսթլարը եօգ, գապահաճ քէնտիլէրտէ տիր։ Պա'զըլար տօսթ գազանմագ իչիւն, էքմէյէ զօր էաէրլէր։ Տիկերլեր եիւքսէլմէյէ, հէր քէօի քէնտինէ միւհիմճ էթմէյի տօսթլուղ չարթը զանն էաէրլէր։

Կէչէնէրտէ պիրինէ պիր ֆելաքէթ իտապէթ էթտի, իտաթա օլտու, փէրիչան սիւչիւ, 'ադլընը զոյպ էթտի։ Լաքին չու միւհիմճ հալինտէ քիմսէ եիւգիւնէ պագմասը։ Պու ատէմ իտէ՝ չօգ տօսթաւ օլաըղը իչիւն տա՞իմա իֆֆիխաար էտէն պիր ատէմ իտի

Խալիս տօսթ նէ՞ըէտէ պուլաւնաւր, նա՞ալ էլտէ էտիլիր. Քրիստոս պիղէ նա՞ալ տօսթ օլուր։

1. Իւք չէյ գալպ թէմիզլիյի տիր։

Տէմիր պիւէ փատընը, քիրինի տէօքմէտիքճէ եաիրչմայօր. եաիրչտա տա չափուզ գէրըլըյօր։ Եըրթըճը ճաճավարլարըն սիւրիւսիւ. նատիր կէօրիւլիւյօր. օ տա տիւշմէնի եէմէք չարթըյլէ։ Քիթտալ պուլյուրըյօր քի, «Իւքի քիմսէ պիր ֆիքրտէ օլմատըգճա նա՞ալ իրթիֆագ էտէպիլիրլէր։» Վէ եինէ «էկէր պիր քիմսէտէ Քրիստոսըն ֆիքրի եօգ իտէ, օ Անըն տէյիլ տիր։» Սաւաւղ Դաւիթէ տօսթ օլապիլմր մի իտի, Ծոճլաթան Դաւիթին մէգատիրինի պիլիր. Ծոճլաթան Դաւիթէ եանար։ Կիւնահ այըրըր. գուստիյէթ վէ Քրիստոս իթթիֆագ պագը տըր։ Հագիգի տօսթլուղ էէնի 'էօմրտէ տիր։ Քրիստոսըն «Իւքէ գափուճատա տուբուպ, չալայօրըմ, էկէր պիր քիմսէ գափույու աչարսա, անըն իւէ ագչամ թա'ամը էտէճէյիմ» տէմէսի հէման պաուճաւ, եա'նի անա թէալիմիյէթի; մուգատտէս 'էօմրիւ իտա էտէր։

2. Տիկեր չարթ ֆէտաքեարլըգ տըր։

Պա'զը հէրլէրտէ Րաւմ փրօթէսթանլարը հէր իքիսի տէ քիւիսէ ա'զասը օլմայանլարը նիքեահ էթմէյօրլար։ Պաւ տօզրուս տէյիլ իտէ տէ, տէտիլիմիզի իզահ էտէր։ Անլէրին զաննընճա, «սահհ գասրը գօճա օլմագ իչիւն տէ խրիսթիյան օլմագ չարթ ը 'ազիմ տիր։ Ֆէտաքեարլըգ բաւնաւ խրիսթիյանլըղըն իւք չարթը տըր. նէֆս արայա կէրիպ տէ, օէն օէն, պէն պէն օլտըղը եէրտէ, հագիգի պիրլիք վէ տօսթլուգ օլմազ։ Պիր տէֆ'ա պիր տօսթաւմ ֆաւգարա խըտմէթքեարընա հայրան օլմուշ իտի։ Ֆիլան այատ այլըղընա. իւքի մէճիտ զամմ էթմէյի պիր գայչ կիւն էվվէլ վա'տ էթմիչ իտի. օլ այատ հիսապ կէօրիւր իքէն, խըզմէթճի էօքի այլըղը, մըգատարընը թալէպ էտէր։ Էֆէնտիսի իւքի մէճիտ զիյատէ վէրիլմէէյինի դիքր էտէր։ Խըզմէթճի իրիրագ էտէր։ Էֆէնտիսինին իչինին 'աքի կիրթիյինի 'էօզիւր պէյան էտէրէք, չիմտիքի հալ էօքի մա'այա գանա'աթ էտէճէյինի պէյան էտէր։ Վէ չու ինքեար ը նէֆս պու իւքիսինի սահհ տօսթ էտէր։ Տօսթլուղուն էօլիւմիւ նէֆս տիր։

մենֆա՛աթը չաթօխլէյի հէր հիթապա թէրճիհ էթ-մէք տիր։ Բապպ Ծիտուա քէնտիսի իչիւն եաչա-մազ իտի. արդասընտա թաչ կիտեր իքէն, քէնտի թաչ իւզէրինտէ իքէն, տէրտի պիզ իտիք։ Ո զաթ պիզիմ իչիւն եաչատը, պիզիմ իչիւն էօլտիւ։

Սահիհ Բուխարիյանլարտան «հիչ պիրիսի քէնտիսի իչիւն եաչայըպ՝ քէնտիսի իչիւն էօլմէզ։» Հէր միւ՞մին իչիւն «եաչամազ Բրիտտա տըր։»

Էյ ճանըմ, աչնի Թանկրըտան այըրան նէ՞ տիր. նէ՞չիւն էօքսիւդ, եէթիմ վէ ահիպաթիզ սին։ Իպր. 11 պապտա Առաքեալ՝ իման ֆաթիհլէրիրի վէ անլէրին ֆազիլ՝ ամէլլէրինի զիքր էտէր իքէն, «Ալլահ անլէրին Ալլահը տէնիլմէյէ հիճապ էթմէզ» տէր։ Թանկրը՝ հէր օլսուր օլմազա տօսթ օլմազ. Աբրահամ կիպիլէր «խալիլ Ուլլահ» թէսմիյէ օլտուն-նուրլար. ո իսէ՝ պիրիճիկլինի տէ էսիրկէմէտի։

3. Մէսէլէք իթթիֆագը տա տօսթլուղա տէլա-լէթ էտէր. խուսուսա ախլագի մէսէլէք. Հավատա-քի գուշ, տէնիզտէքի պալըղա տօսթ օլմազ։ Ծոլնաթան Դաւիթին մագաֆարնէ խըտմէթ էթտի. տօսթլուղ խըտմէթ ատմէք տիր. Բրիտտա պիզիմ իչիւն եաչատը. աէն վէ պէն Անըն իչիւն եաչա-մալըյըզ. պաւ տըր հայաթ։ Սազ թարափտա խաչանան խըրսըզ պէօյլէ տօսթ օլտուս. իլգ ա-տըմընտա անըն զայէթինի չէքտի։

Նէթիճէ ի քէլամ, Ծիտուա Բրիտտա աէնի թա-նըրը՞մը, աէնի աէվտի՞մի, սանա տօսթ օլտո՞ւմը։

Հէր տաէմին 3—4 տօսթու վար. պիրէ քէնտի իլընէհոլըյը։ Պագ, պաւ աչնին իլէ նէ գատար ճոլ կէլիր. իխթիյարլըղա գատար. խասթալըղ եաթա-ղընա գատար։ Օրտա եագանը պրագըր։ Սանա արդասաչ, թէսէլլի տէյիլ, եիւք օլուր։ Սլպիրի մալ ու միւլք, փարա։ Պաւ տա աչն էն պիյատէ միւհիմ իքէն, աղըր խաթիա իքէն, եագայը սիլ-քէր, եիւղիւնիւ չէվիրիր, «Պէն եափամամ» տէր։ Սէն քի պուննար իչիւն ճաճընը գուրպան էթտին, պուննար աէնի եարը ճոլտա պրագըրլար։ Կէլէլիմ օլպիրլէրինէ, ասլ տօսթլարընա, տօսթ զանն էթ-տիքլէրինէ։ Պաննար տա ճողուղ ճողուղ եիւղիւ-նէ պագարլար. մէզարըն պաչընա գատար կէլիր-լէր, աչնի եալընըզ մէզարա, վէ ճանընը Հաքիմէ թէսլիմ էտէրէք, կէրի կիտէրլէր։

Շու «Ծորդանան ըրմաղը ճօշտուղընտա, նէ՞ եափաճաղօրն։» «Պիր Թանկրը, պիր տէ քիչինին քէնտի ճանը պուննատա էյի ահպա՛պ մը օլուր։»

Եոան Կ

«Շու մահպուսընա տայանարագ պէրրիյէտէն կէլէն քի՛մ տիր։» «Պէն մահպուսըմըն ըմ, վէ մահպուսըմ պէնիմ տիր։» Սողոման

ՇԱԲԱԹ ՀԱԳԴԸՆՏԱ ՄԻԻԹԱԼԱ'ԱԹ

Շաբաթ քիմէ՞ վէրիլտի։ Ո տաւթ գատիմ Իօբա-յէլէ, Ցակոբըն զիւրրիյէթինէ վէրիլտի։ Շաբաթ՝ Ալլահ իլէ գավմը Իօբայէլ արտաբընտա պիր 'ալա-մէթ իտի. օլ պէպէպտէն սա՞իր գավմլար իչիւն անըն հիւքմիւ օլտազ։ Ալլահ Աբրահամա վէ նէս-լինէ խիթաանը վէրտի. էկէր մէզքիւր 'ալամէթ սա՞իր գավմլարտա տախի իթրա օլուննա իտի, օլ զէման Ալլահ վէ Աբրահամ պէյնինտէ պիր 'ահտ այըլտազ իտի։ Շաբաթ էվրի տախի պէօյլէ տիր. օգու. Խուր. 34 27, 31. 13, 16, 17. Թէս. 4. 8. 5, 3. Պիզիմ էճտատըմըզ Ցակոբ նէսլի—Իօբայէլ գավմը — տէյիլ տիր։

Շաբաթըն մագսէտի նէ՞ իտի։ Մըսըր տէյա-բընտա գուլ օլուպ, խէլտա պուլտըգլարընը իխ-թիար էթմէք իտի. Թէս. 5, 15։ Պիզիմ էճտատը-մըզ Մըսրա կիթմէտի. վէ Ռէն'անա կէլմէտի։

Շաբաթ օղուզ իգլիմլէրտէ հըզմզ էտիլմէզ։ Մէզքիւր Թանղըմըն Թապի'աթընա պագ. (ա) Հիչ պիր իչ իչլէնիլմէմէլի. Խուր. 20. 10. Թէս. 5. 14։ (բ) Մէսքէնլէրինտէն տըչարը չէգըլմամալը. Խուր. 16. 29։ (գ) Աթէչ տախի եագըլմամալը. Խուր. 35. 3։ (դ) Էվրի թէճավուզ էտէնին ճէզաաը էօ-լիւմ իտի. Խուր. 35. 2։ Ա'տատ. 15. 32—36։ Տէ-յիլ գուրպի տիյարտա, պիզ մի՛թէսիլ տիյար-տա տաքին օլան էհալի պիլէ պաւ կիպի խաոսի-յէթլէրի օլան պիր գանաւը իթրա էտէմէյիզ. տէ-մէյէ մէճպուրըզ քի մէզքիւր գանաւն էօյլէ պիր տիյարտա վէ էօյլէ հալ ու քէյֆիյէթլէրտէ տաքին օլան գավմ իչիւն վէրիլտի քի օրտա անը հարֆ պէ հարֆ իթրա էտէպիլէրլէր իտի։ Բրիտտա վէ առաքնալար Շաբաթը հըզմզ էթտիլ՛ը մի։ Բապպը-մըզ «Շէրի՛աթ Թահրընտա օլանլարը խէլտա էթմէք իչիւն» չէրի՛աթ Թահրընտա տիւնեայա կէլտի. վէ տինտար պիր նէհուտի հալինտէ չէրի-'աթըն մաթլապլէրինի իթրա էյլէտի. չէրի՛աթը իպթալ իչիւն տէյիլ, իթմամ իչիւն կէլտի։ Շէ-րի՛աթըն տէյիլ տալթ Շաբաթ էմրինի, անճագ ճիւմլէ եվամիրինի տէ իթրա էյլէտի։ Էկէր Շաբա-թը հըզմզ էթմէյէ մէճպուրը իսէք, օլպիր ճիւմլէ եվամիրի տախի 'այնի ոէլահիյէթլէ իթրայա մէճ-պուրըզ։ Բրիտտա եվամիրը վէ նիզամաթ չէրի'ա-թընը Խաչընա մըխալապ, «Հէր չէյ, թէճաւ օլտաւ» տէտիյինտէ, իթմամ օլտունմամըշ պիր չէյ գալմա-սը. Բապպըմըզընը 'էօմրիւնտէ մաւգաատէա օլան ճիւմլէ գավանին Խաչընտա իպթալ վէ զա՞իլ օլ-տաւ։

Բէտուլէր հագընտա օգույօրըզ քի, անլէր Շաբաթ կիւնլէրինտէ ոինագոզա կիտէրլէր իտի,

լաքին պատնան նէթիճէ էթմէյէ հադգըմըզ եօգ քի անլէր օլ կիւնիւ մաւգատտէա օլտըղը իչիւն հրֆզ էտէրլէր իտի։ Վէ նի՛չիւն։ Շաբաթապահլար չիմսի կիրակի կիւնլէրինտէ քիլիսէլէրէ կէլիյօրլար վէ խանէլէրինտէ թէճէմմիւ՝ էտիյօրլար։ լաքին կիրակիյի մաւգատտէա կիւն տէյիւ հրֆզ էթտիքլէրի իչիւն տէյիլ, անճագ օ կիւնտէ ի՛թթիֆաղալարընը տինլէմէյէ հազըր ճէմա՛աթ պատլըգլարը իչիւն տիր։ Րէասլլէր տախ Թամմ պատ մագաէտ իլէ Շաբաթտա տինադօզա կիտէրլէր իտի. հէմ տէ թէասլլէրին հէր եափտըգլարընը պիզիմ տախ իճրա էթմէմիզէ մէճպուրիյէթ վա՛ր մը. մէաղա, «Պօզօա Տիմոթէոսը ալտը վէ օլ տէմիրլէրտէ պատլանան նէհասիլէր տէպէպինտէն անը խլթան էյլէտի»։ Խրիսթիան Պօզօասըն պատ, մա՛ամէյէտի պատ կիւնքի Խրիսթիյանլարա ֆա՛րզ մը տըր։

Շաբաթը հրֆզ էթմէյօր իտէք, տիկէր էվամիրի տախի թէճավուզ էտէ պիլմը մի իզ։ Բապպըմըզընն տաղ իւզերինտէ իքտա պատյուրտըղը վա՛ղը հէր անլայան թէորիմ էտէր քի, իչինտէ Օն էմրլէրին տախ տախիլ պատլանտըղը չէրի՛աթըն իմամլ վէ խիւլասատընը՝ Օ նէ՛ տաֆի, լաքին մի՛ւէտիր թարդտա վէ քէլամլարա թա՛լիմ էյլէտի։ Շէրի՛աթ ամէլի հիւքմ էտիպ «էֆիմէյէօին» տէր. Բապպըմըզ իտէ 'ամէլի հասըլ էտէն էֆքհարը հիւքմ էտէր, մէաղա, գաթլ հագդընտա։ Շէրի՛աթճա պիրինի 'էօլտիւրէն գաթիլ 'ատտ օլաւնըր. Ինճիլ կէօրէ, «Պիլատէրինէ տէպէպտիզ զաղապ էտէն» մանքիւմ տիր։ Ծովհաննէա առաքեալըն գավլընճա, «Պիլատէրինէ պատզ էտէն գաթիլ տիր»։ Զինա հագդընտա. չէրի՛աթ զինա 'ամէլինի հիւքմ վէ եաասագ էտէր. Ինճիլ իտէ «չէհվէթլէ պագմաղը» նէհի էտէր։

Շէրի՛աթ «իլահ եափմագ» 'ամէլինի եասագ էտէր. Ինճիլ իտէ «սէճտէ ու 'իթատէթէ եալրընըզ լա՛րգ օլանը» թա՛լիմ էտէր։ Մաաթ. 4. 10։ Ա՛մալ. 14. 8—15։ Վահի 4. 10, 11։ Փաւթփէրէթլիյին նէհի օլաղընա տա՛ր օգաւ Ա՛մալ. 15. 29։ Ա. Ծովհ. 5. 21։ Օն թէնպիհաթտա իւչիւնհիւ էմր Մաաթ. 5. 33—37 վէ Ճակ. 5. 12տէ փէք իւաթիւն տէրճէտտէ նէհի օլաւնըր։ Մաաթ. 19. 18, 19 այէթլէրտէ Բապպըմըզ Օն էմրլէրին պէչինի թաատիգ վէ թէ՛քիտ էյլէր. վէ Բօմ. 13. 9ատա Րէասլ էվամիրին պէչինի թաատիգ վէ թա՛լիմ էյլէր։ 'Ահա ը ճէաիտէն մի՛էլիֆլէրի Օն էմրլէրին տօգաւզընը տօլդուն աասլրէթտէ թա՛լիմ էյլէրլէր. անլէր Շէրի՛աթտա մաահարրէր օլտաւզլարը իչիւն տէյիլ, անճագ հագդ վէ տօղրաւ օլտաւզլարը իչիւն թա՛լիմ օլաւնմըշ տըրլար։ 'Ահա ը ճէաիտէտէ հիւքմ վէ նէհի էտիլմէմիշ պիր կիւնահը զիքր էթմէյէ միւտքինտիզ տիր։ Կիւնահըն գիքր էթմէյէ միւտքինտիզ տիր։ Կիւնահըն գագիգի մա՛նա վէ խատախիէթլէրինի պէօյլէ վագըռնէն թա՛լիմ էտէն պիր թանզիմատա միւ՛մինկիւնահ իլէյհիսալիմ՛ մի, Րէասլլէրին էյամընատա օլտաւզը կիտի, պատ կիւն տախի պա՛զը քիմսէլէր Մավսէմի վէ Քրիստոսը, Շէրի՛աթը վէ Ինճիլի, էօլտիւրէն հարֆը վէ իհնա էտէն բատհը, բէմզի վէ ճիտմի պիրլիքտէ եաշամագ իտթէրլէր։ Քրիստոս Ցիսաս մա՛ասլ-իքէն, եէհասիյէ վալիտէսինին հազըրլատըղը զաանատագատա վէ էլպիսէտէ կիյինտիրիլտի վէ գուանատգլանատը. լաքին Խրիսթիյանլըգ նէհասիլիյին պէչիյինէ ազմագ վէ անքն էլպիսէսինի կիյէմէզ։ Բատհ իլ Գատատքն Ինճիլի օլան Ա՛մալ ը Րատատ քիթապը, Րէասլլէրին բիատալէրէր, խատատատա 'Իպրանիլէրէ օլան բիատալէ՝ տէտիյիմիզի փէք միւքէմմէլ ատրէթտէ իզահ վէ իսպաթ էյլէր։

Շէրի՛աթ ատլթ պիր գավմ, եա՛նի Իսրայէլ իչիւն վէբիլտի. Ինճիլ պիւթիւն տիւնեա իչիւն, եա՛նի հէր մախլուգ իչիւն տիր։ Էվվէլքի 'ահտ հայվանլարընն գանը իլէ թագտիս օլուենուր իտի. ատնրագի իտ՝ Ալլահքն Գատզատընընն գանը իլէ թագտիս օլաւնտը։ Իւք թանգիմատ՝ զա՛իֆ ատէմլէր, եա՛նի Լէվիլիլէր խըտմէթ էտէրլէր իտի. Իքինճի թանգիմատ իտէ «զէվալ պատմագ հայաթքն գուվվէթինէ կէօրէ օլան» քեահնի Ցիսաս խըտմէթ էտէր։ Թէնտէ օլան խլթան՝ պիրինճիքինի 'ալամէթի իտի. գալպտէ վէ բատհտա օլան խլթան՝ իքինճինի 'ալամէթի տիր։ Մավսէսին չէրի՛աթը՝ միւքի՛մ եէհասիլէրէ տիւնեէվի պէրէքէթլէր վա՛տ էտէր իտի. Քրիստոսքն Ինճիլի՝ բատհանի իմթիյազլարը միւ՛մինէ պահշ էտէր։ Շէրի՛աթ 'Իպրանիլէրէ Քէն՛ան տիյարընը վա՛տ էտէր իտի. Ինճիլ՝ Բապպը 'իզզէթլէյէնլէրէ պատ 'էօմրտէ վէ մէզարատան էօթէտէ էպէտի հայաթը վէ լայէմատթըղը թէ՛մին էտէր։ Շէրի՛աթ՝ պիր հագիգի Ալլահա իթա՛աթ թալէպ էտէր իտի. Ինճիլ պիզէ Ալլահքն «Փէաէրիմիզ» օլաւնըղը միւժտէհինի վէրիր։ Շէրի՛աթ՝ «Ալլահքն իսմինի պօղ եէրէ աղրզա ալմազը» եատագ էտէր իտի. Ինճիլ՝ տէօզլէրիմիզին «էվվէթթ» եա «Նայը» օլմատընը թալէպ իլէ պէրապէր, «պատնատրատան զիյատէսինին չէրբէտէն» խոսիյնի թա՛լիմ էտէր։ Շէրի՛աթ նէհասիլէրէ՝ «Շաբաթ կիւնիւնիւ տէրճաթը էթմէյի» էմր էտէր իտի. Րէասլլի էյամատա վէ չիմսի տախի Ալլահքն գավմը՝ նէյատգնատրը Քէնտինին թէրթիպ էթտիյի ատթրատատ, հաֆթանքն իլէ կիւնիւնէ տէրճաթը էտէրլէր։ Շէրի՛աթ՝ չօճուգլարատան վալիտէյնլէրինէ հիւքմէթ էթմէյէլի թալէպ է-

տէր իսի՝ ինճիլ՝ չօճուզլարտան վալիտէյնլէրինէ Բապպտա միւթի՝ օլմադը թալէպ էտեր։ Շէրի՛աթ «գաթլը», ինճիլ իսէ «պուդդըը եասադ էտէր։ Շէրի՛աթ «գինայը», ինճիլ իսէ «չէհվէթի նէհի էտէր։ Շէրի՛աթ «խըրըզլըղը», ինճիլ տախի խըրըզլըղը եասադ էտէր վէ հագդանիյէթ թալէպ էտեր։ Շէրի՛աթ՝ «եալան չէհատէթ էթմէմէյի» էմր էտեր։ Ինճիլ իսէ՝ «մոհապպէթլէ հադիգաթը սէօյլէմէյի» վէ էֆս. 4. 29 ֆարզընը թա՛լիմ էտեր։ Շէրի՛աթ՝ «թամա՛ը եասադ էտէր։ Ինճիլ իսէ «ճիւմլէ տտէմլերէ, վագթըմըզ օլտուգճա, էյիլիք էթմէյի» վէ Րօմ. 13. 10 ուտուլընը թա՛լիմ էյլէր։

Պիր սէօզ իլէ, ինճիլ վէ րիսալէլէր թա՛լիմ էտէրլէր քի, խէլաս սայն Ցիսուսդա տըր։ օնա մաւիք օլմադ իչիւն Շէրի՛աթըն էվամիրինի հըֆզ էթմէյէ լիւզում եօգ։ Ցիսուսըն քէլամլարընը իւչիմէմք վէ Անըն էվամիրինի հըֆզ ու իճրա էթմէմք՝ պաւ տիւնեատա խէլասըմըզը թէ՞մին էտէր։ «Պանա կէլինիզ, վէ պէն սիզէ բահաթ վէրիրիմ։»

'Ա.ՅՆԹԱԳ ԳԷՈՐԳ ՀԱՏՏԱԼԵԱՆ

ԿԻՒԹԻՒՊ Ի ՄՈՒԳԱՏՏԷՍԷ

2 Տիմ. 3. 15—17

(Վէր. Ճ. Ց. Շէմմա, Ո—ֆա)

8.

Դ. Ք. Մուգ.ին խըմբէրի նէ՞ պէս։

Սօն պէնամիզտէ Ք. Մուգ.ին մագաէտինի կէօրտիւք, պիրթագի անըն մագաէտի նէ իսէ, խըտմէթի տախ օ օլաճադ տըր, օ սատադաթլա մագաէտինէ խըտմէթ էյլէյէն պիր քիթապ տըր։ Անըն եէկեանէ մագաէտի էասս ը քէլամտա կէօրիւլտիւիւ իւզրէ, «Ցիսուս Քրիստոստա օլան իման վասըթասը իլէ խէլաս խաւսուաընտա 'ալիմ էթմէք տիր,» ֆագաթ սայի պու գատասրը իլէ իքթիֆա էթմէզ, իւլա օլ խէլասը իթմամ էթմէք իւզրէ, միւ՞մինի Ցիսուս Քրիստոսընը քեամիլ գատմէթինէ եէթիչտիրիր, «Քա քի Ալլահ սաէմի քեամիլ վէ հէր էյի իչ իչիւն միւհէյյա պուլուընա»։

Տէմէք քի Ք. Մուգ.տէ պիր մագաէտ վար, օ տա սաէմի խէլաս էթմէք վէ ֆաթթոպոէս գըլմագ տըր։

Իման եվէլաս Ք. Մուգ. Ցիսուս Քրիստոստա օլան իման վասըթասը իլէ սաէմի խէլաս խաւսուաընտա նա՞ըլ 'ալիմ էտիյօր։

Ա. Ք. Մուգ. խէլասընն Թէվարիխինի թա՛րիֆ էտերէք պիզի թա՛լիմ էտէր։ Ինէլաս տէնիլէն պիր թա՛լիմաթ, ետա ֆեյլեսոֆլըգ, ետա Թէնպիհաթ վէ ետախատ պիր թագըմ այինս ու 'սաէթլէր մէճմուաի տէյիլ սիր, անճագ պիր զէման վէ պիր մահալատ իճրա օլունմըշ թարիխի տիրի պիր վագը'ա տըր։ Ասար ը վիւճուտա զէմանընտա 'սիհհէթ քէնտի տէրա օտալարընա չէքիլերէք, թալէպէյի սէօզ, մանթըգ, վէ ֆէլսեֆէ թարիգի իլէ թա'լիմ էտերլէր իտի, պու սէպէպտէն տէ պիր չօգ միւշքիլաթ վէ զէլալէթէ տիւչար օլտըլար, լաքին սասր ը միւթէախըրէ պու խաւսուաատա ուլանտը վէ կէօրտիւքի թա'լիմ էթմէքլիյինի թարիգի, սատէճէ սէօյլէմէք տէյիլ, իլա կէօրէքտիմէք, սալթ մանթըգ տէյիլ, իլա թէճրիպէ 'սէմի, եալընըզ ֆէլսեֆէ տէյիլ, իլա 'էսմր վէ թէհարրիյաթ տիւնեասը տըր։ Էհլի իլմ ի քիմեա իսթէհիյի գատար ողուտա օթէճէն վէ հայրօճէն զազլարը վար տէսինն, թալէպէ իգնա օլմագ, անըն թահրիրինի կէօրմէք իսթէը։ Պէօյլէ տէ խէլաս մէճ՞էլէսինտէ Ալլահ վագը'ա էվամիր վէ թէնպիհաթ վէրտի, մուհապպէթիլ գալպինի ստէմլերէ կէօսթէրմէք իչիւն չօգ սէօզլեր սէօյլետի վէ փէյղամպէրլէր կէօնտերտի, ֆագաթ խէլաս իչի օլ եօլտա իճրա օլունմասը, պիր թարիխի վագը'ա յազըմ իտի։ Էվվէթ, պիզգաթ քէնտիսի թէճէսսուա էթմէյի իտի, վէ պիզգաթ քէնտիսի խէլասը վէ գաւսուսիյէթի պիլ ֆի'իլ կէօսթէրմէյի իտի։ Աճէմլերէ հէր պիր գա'իֆիյէլերինտէ հէմտերտ օլմալը, մուգատտէս գալարադ պիզիմ կիսի կիւնահլը ահվալարտա հէր խաւսուաատա թէճրիպէ օլունմալը, անտէն խէլաս իչինի Գէթեհեմանիտէ գանլը քէբլէր, վէ Գողգոթաատա էյճ չէքերէք վէ էօլերէք իթմամ էթմէյի իտի, կիւնահ վէ էօլիւմիւ, չէյթանը վէ մէզարը մաղլուպ էթմէյի, վէ զէման վէ մէքեան ալագասընտա պուլունարագ, 'էսմրիւնիւն գայտը Քարիխ սահիֆէյէրինէ կէչմէյի իտի, Թա քի տիւնեա իւնանա։ Իչէ Ք. Մուգ. պու սուրէթլէ խէլասըն Քարիխի վագը'ալարընը հիքմայէ էթմէքլէ պիգի խէլաս խաւսուաընտա թա'լիմ էտէր։

Ջ. Ք. Մուգ. խէլասըն մաճիտա վէ մէնագա'ընը իպրագ էտերէք պիգի թա'լիմ էտէր։ Անտէ կէօրտիւիւմիգէ կէօրէ, խէլասըն եէկեանէ մէնագա'ը վէ մաճիտի մուգատտէս Սալոմոն Շէրլֆ տիր։

Ջօգ վագթ խէլաս իչինի սալթ Ցիսուս Քրիստոստա համլ էտերիգ։ Լաքին խէլաս իչինէ պիլ ճիւմլէ սա'իրէսի իլէ ալագադ կէօրէճէյիգ քի պաւ մաճիմի իչ իւչ իւգնիւմ պիր զաթ օլան Ուլուհիյէթէ 'ա՛իտ տիր։ Ջօգ վագթ իչինիմիչիմ, «Պէճանըմ, Սրիստիյանլըգտա տա չու Թէլիս թա'լիմի օլմատա իտի, օ պիգի չօգ միւշքիլաթա օղրատըյօր, անլաշըլմայօր, պաւնեա պաչգալարա նա՞ըլ ան լատալըմ» տէրլէր։ Ֆագաթ մէ՞էլէյի սաթհի տիւչինէնլէր պէօյլէ տէրլէր, Ալլահ քէնտիսի անը

զարեւրի վէ լուզաւմու նօգթալարտա իզնար է-տիյօր։ Էոքի 'Անտտա Սալիւսիւ Շէրիֆ թա'լիմի ապքի եօգ տըր։ Քէզա էտեան ը սա'իրէտէ տախի եօգ հիւքմիւնտէ տիր։ Խէլաս մէ՞էլեի օլ գատար մաւհիմ վէ ճէլիլ պիր վագը'ա տըր քի Ալլահ զաթընըն թապի'աթընը վէ եախօտ թէֆրիգաթ ը զաթիյէօինի իզնար էյլէմէյէրէք, պաւ խէլաս իչի իթմամ օլունմազ իտի։ Հայա՛ քի Ալլահ պէա քէնտի զաթընը պէյան էթմէք խաթրը իչիւն Սալիւսիւ Շէրիֆի 'Ահտը ճէհտտտէ իչնամ էթմիչ տիր։ Պաւ տիւնեատա պիլէ պէօյիւք զաթլար քէնտիլէրտէ օլան ուլվիյէթի ապօզ իլէ ապա ապօյլէմէզլէր վէ կէօռթէրմէյէ ապա չալըշմազլար, անճագ էօյլէ պիր 'էօմր եաշարլար վէ եախօտ էօյլէ պիր պէօյլուք խըտմէթ իթա էտէրլէր վէ եա էօյլէ պիր էտէր պրագըրլար քի թապի'աթը իլէ անլէրին ուլվիյէթի զահիր օլաւր։ Պէօյլէ տէ Ալլահ Ք. Մաւգ-տէ հիչ պիր եէրտէ «Պէնտէ պիր թէօյիս վար» տէմէմիչ տիր, անճագ էօյլէ մաւհիմմ, էօյլէ ճէլիլ պիր իչ իճրաաընտա պաւլաունմըչ տըր քի պիր թապի'աթընըն ճէվհէրի զահիր օլմաւչ, վէ խէլաս կիպի ալի պիր խըտմէթ իլէ անըն զաթընտա օլան Սալիւսիւ Շէրիֆի թէֆրիգաթընը իպթէր իպթէմէզ միւշահատէ էթմէյէ մէճպուր օլմաւչըզ տըր։ Ք. Մաւգ-տէ խէլաս իչինէ 'ալագաաը օլան իւչ պէլիլ թա'լիմաթ վար տըր, Թէվրէէ, Զաաբուր, եախօտ կէնիչ մա'նաաը իլէ քէֆարէթ վէ ՐԷճուէ։ Վագա՛ա նման թալիմի տէ վար իսէ տէ, պաւ խէլաաըն մէնպա՛ը տէյիլ, վաաըթաաը օլտըզը իչինէն պահաընը չիմտիլիք էտէմէյիզ։ Խէլաաըն մէնպա՛ը հալինտէ պահա էտէր իքէն զինքը էթմէյէ մէճպուր ըզ քի խէլաս օլ գատար մաւհիմմ պիր վագը'ա տըր քի Ուլաւհիյէթին սալիթ պիր իւզնիւմիւ իլէ իչ պիրմէյէճէք իտի, իւչ իւզնիւմ պիր Ալլահ, հէր պիրը քէնտի տա՛իրէ վէ խըտմէթի իլէ պաւ խէլաս իչինի իթմամ էյլէտի, վէ էպէտի օլան պիր խէլաս թանզիմը հազըրլաաը։ Էվվէթ, սալիթ թէպրիր իլէ իչ պիրմէզ, գաւրպան տա լազըմ, սալիթ գաւրպան իլէ տէ պիրմէզ, եէնի տօզաւչ լազըմ տըր։ Սլ տէպէպտէն Ք. Մաւգ. պիզէ թա'լիմ էտիյօր, Փէտէր Ալլահ թէպրիր էտէր. «Թէպրիր էտէն Ալլահ տըր,» Բօմ. 8. 33. Սգաւլ Ալլահ քէֆարէթ էտէր, «Վէ անըն օղլու Ցիսաւս Քրիստոսըն գանը պիգի հէր կիւնահտան թաթհիր էտէր» 1 Ցավ. 1. 7. Բաւհ իւլ Գաւտա Ալլահ թէճատիա էտէր։ «Էկհէր պիր քիմսէ տաւտան վէ բաւհատան տօղմազտա Ալլահընն մէյէքիւթիւնէ կիրէմէզ» Ցավ. 3. 5. Պէօյլէճէ ինտան տա պաւնա իման էտէր վէ խէլաս պաւլաւր։

Իչինէ պաւ տէպէպտէն խէլաաըն մէնպա՛ը օլան մաւգտատէա Սալիւսիւ Շէրիֆի զահիր օլմաւչ վէ Ք. Մաւգ. տախի պաւնաւ թա'լիմ էթմիչ տիր։

ՔՐԻՍՏՈՍ ԻՒԷ ՊԷՐԱՊԷՐ ՍԱԼՊ ՕԼՈՒՆՄԱԳ

(Մէս. Մ. Ա. Կըզըլը, Գօնէա)

Քրիստոս իւէ պէրապէր ատլպ օլունտըմ. վէ աթըդ պէն եաչամայօրըմ. անճագ Քրիստոս պէնտէ եաչայօր։ (Գաղ. 2. 20։)

'Էօմրիւմիւզտէ հէր չէյին իպթիտա վէ ինթիհաաը խաչտա պաչլայըպ, խաչտա խթիամ պուլմայը տըր։ Զիրա հիւմէմիզ պիլիրիզ քի, Քրիստոս անտէ պիր տէփ'ա տա պիգիմ իչինէն մէ'աւն օլաւպ, պաւ խաչ իւզէրինտէ օլան էօլիւմիւյլէ կիւնահա օլան պօրճու, վէ պիւթիւն տիւնեանընն իթա'աթաըզլըզընը էօտէտի։

Գօղաա առաքեալ պալատէքի քէլամըյլէ 'աճէպա նէ՝ տէմէք իսթէր։ Էսքի ատէմինին կիւնահլը թապի'աթըյլէ օրատա Բապպ Ցիսաւս Քրիստոստա պէրապէր ապպ օլաւնաըղընը պէյան էտէր։ Եինէ տէր, «Աւրթըզ պէն եաչամայօրըմ,» հա'նի տէրտաւնինտէ Քրիստոսըն եաչատըղընը, վէ Քրիստոսըն 'էօմրիւնիւն Գօղաաա իմրար էյլէտիյինի պիլտիրմէք իսթէր։ Պաւ 'էօմր վաաըթաաըյլա իտի քի, Գօղաա Քրիստոս իւէ զայէթ ատըզը վէ մահրէմանէ օլան մաւհապպէթ 'էօմրիւնէ նա՛իլ օլտաւ։ Վէ պաւ րիտաայէնին նիհայէթինտէ կէօրտիւյիւմիւզ իւզրէ, «Անըն վաաըթաաըյլէ տիւնեա պանտա, պէն տաախի տիւնեայա ապպ օլաւնտըմ,» տէյիւ Ֆիւթաւտա հաթէյ ի'լան վէ նիտա էյլէմէյէ մաւգթէտիր օլտաւ։ Աթըզ տիւնեատան ճէլպ վէ ճէզպ օլաւնմազ. վէ տիւնեա տախի ատըզ քէնտի բէֆագաթընը խաթէմէզ իտի։ 'Իլավէթէն տախի ճէաէտինտէ Բապպ Ցիսաւսըն պէրէյէրինի թաչըմտագտա իտիյինի զիքր էտէր։ Անըն իչինէ ինտանլար 'ինտինտէ թահանին եա թահգիր օլաւնմագ ֆարգ էթմէզ իտի։ 'Իզդէթի իչինէ եաչայաճաղը անճագ պիր էֆէնտիճի վար իտի։ Գատիմտէ էտիրլէրին իւզէրինէ քէնտի ալամէթլէրինի պատմագ Բօմալըլար ատատընտա 'ատէթ օլմաւչ իտի։ Պօղաա' Բապպ Ցիսաւս Քրիստոսըն գաւլաւ օլտըղընը, վէ անըն 'ալամէթի օլան պէրէյէրինի պիլ Քո'իլ իւզէրինտէ թաչըյատագ, քիմսին իչինէ խըտմէթ էտիպ եաչատըղընը, վէ հանկի էֆէնտիյէ 'ա՞իտ իտիյինի ճէտատէթլէ զիքր էյլէր։

Սէվկիւլու միւ՞մինլէր, էօյլէ իսէ պիզ 'այնի իմթիյազտան կէրի չէքինէլի՛մ մի։ Պիզիմ խաչ էօլիւմիւնէ րազի օլան խէլաքեաըը-

մըզրն ուղրուենա թէ'ատտի, հագարէթ վէ էնտիչէյէ տիւչար օլմագտան գաչընալը'մ մը։ «Ծիսուս Քրիստոստա թագվա իւղրէ 'էօմր կէչիրմէք իմթէյէնլէրին ճիւմլէսի տախի թէ'ատտի կէօրէմէք տիր» (2 Տիմ. 3. 12։) «Պու մուղայսա գալարտա քիմսէ սարսըլմասըն, զիրա պուննըն իչինն թա'երն օլունտըղըմըզը քէնտինիզ պիլիր ամնիզ» (1 Թես. 3. 3։) Ջէզալիք Ծիսուս տախի ասէմավի չէհրէ կիտէն եօլու Մատթ. 16 24 վէ Ծովհ. 17. 14տէ թա'րիֆ էտէր, առաքեալ տախի Ա'մալ. 14. 22տէ անը վա'զ էտէր։

Պինա՞է'ալէյհ, ասվկիւլիւ պիրաէրլէր, պիզ տախի էկէր օլ եօլտա, մուղայագա, գօվալայըշ, թէ'ատտի, հագարէթ վէ խաչա թէսաատիւֆ էթմէյօր իսէք, եօլու եանլըշ կիտիյօրզ։ Վէ Մէյէքիւթ Ուլլահրն օլ ա'լա չէհրինէ —ասմայա, ասլա եէթիչէմմէյէճէյիզ։ Իմտի «Է'յ պիրաէրլէրիմ, տիւրլիւ տիւրլիւ թէճրիպէլէրէ տիւչար օլտըղընըզ զէման անը քիւլլիյէն մէսերրէթ 'ատտ էյլէյինիզ. չիւնքի իմանընըզրն իմթիհանը ասար հասասւլէ կէթիրտիյինի պիլիրսինիզ» (Ճակ. 1. 2, 3։)

Պէն Ամէրիգատա Մր. Մուտինին կէնիչ չաըրընտա թալեպէ հալինաէ օթասրմագտա իքէն, միւմանիէյհ' էօնիմիւզէ պիր թազէ էլմա ադաճը ֆիտանը կէթիրտի։ Իչէրի կիրտիյինտէ, ճէմ'ա թա «Պու նէ' տիր» տէյիւ սիւ'ալ էյլէտիյինտէ, «Էլմա ադաճը տըր» ճէվապընը վէրտիք։ «Պու մուգատտէմա պէօյլէ' մի իսի։» «Հայր, եվվելճէ եապանի պիր ադաճ իսի։» Մր. Մուտի թէքրար «Էօյլէ իսէ նա'սըլ օլուր քի չիմսի մէյվէ վէրիր» տէյիւ սիւ'ալ էյլէտի։ «Զիւնքի պու ադաճ սրթըզ էհլի օլմասւ տըր։» «Անընչ էսքի ֆիտանլարը անա հիչ զահմէթ վէրմէ'զ մի։» «Էվվէթ, վէրիր, տա՞հա ևանընտան եապանի ֆիլիզլէր չըգարմագտա օլասր։» «Պու եապանի ֆիլիզլէրի նէ' եափարըզ։» Փօփարըրըզ։ Տիգգաթ էթ քի անլէրի գօփարմագտա էհլէյի կիւմլիւք չէքէրիզ, երինէ տէ անը քէսէր վէ փաքլէրիզ։ Վէ սրթըզ եապանի ֆիլիզլէր հասըլ էթմէզ։ Զիրա պու կիսի պիր ճան քէնտինի կիւնահա էօլիւ 'ատտ էթմէյի՝ տիւչար օլտըղը ֆասրթասնա վէ թէճրիպէլէրտէն էօյրէնիր, վէ Քրիստոս իլէ պէրապէր սալզ օլասնսւր։ Րօմ. 6. 11։ Ո զէման Շէյթան տախի կէօրիւր քի Նէլասքեարըմըզ Քրիստոստա պէրաէվամ գալան պիր ճանա սթոտըղը գըղրն օգլարը սէօնէր, վէ քէնտի պօչա չըգար։ Եփես. 6. 16։

Է'յ սէվկիւլիւ Ալլահ էվլատը, սէն քի Քրիստոսը չախի Նէլասքեար հալինաէ գապասլ էթմիչահն, 'էօմրիւնտէ պա'զը եապանի տալլար կէօրտիւյիւնտէ ճէեարէթտէն տիւչմէ, անճագ Րասհ իլէ Գուտս Ալլահրմըզա միւսա'ատէ էյլէ քի, Ո կէլիպ, Րասհտան օլմայան հէր չէյի գալարըրզ տէֆ' էյլէսին։ Սէն իսէ կէօզիւնիւ խաչա տօղրուլթ, խաչլանմըշ Նէլասքեարընա նազար էյլէ, վէ էսքի ատէմին 'ամէլլէրինյէ սօյունատ խաչլանճաղընը վէ արթըզ սէնտէ եաչամաղա հագզը օլմատըղընը տէրխաթըր էյլէ։ «Քէզալիք սիզ տախի քէնտիլէրինիզի կիւնահա էօլիւ, ամմա Բապպըմըզ Ծիսուս Քրիստոստա Ալլահա տիրի 'ատտ էյլէյինիզ։» Րօմ. 6. 11։

«'Էօմրիւ ֆէրահ պիր սուրէթտէ կէչիրմէքլիյիմիզ Ալլահրն իրատէթի խոյի աչիքտար տըր։ Իմտի տիւնանընրն կէչիճի թէճրիպէլէրինին սէյասէթ վէ մէսերրէթիմիզ իւզէրինէ օլան հիւճումլէրինէ պիլքիւլլիյէ զաիպ օլմագ կէրէչիզ։» —Պատ. Ք. Կ. Մուտ.

ՊԱՂՉԵԼԷՐԷ ՄԱԽՍՈՒՍ ՉԻՉԷԿԼԷՐ

Ալթը տանէ պիրէր ղուրուչուզ փուլ կէօնտէրէնէ 2 պիւնպիւլ, 2 լալէ, 2 ղերէն, 1 ֆրիզիա, 1 իքսիա, 1 մօնպրէչիա, 9 պատալ, եա'նի չիչէք սօղանը, եախօտ ալթը փաքէթ կիւզել չիչէք Թօխումլարը, եախօտ 6 փաքէթ սէպզէ Թօխումլարը կէօնտէրիլիր։

Ատրէս. Établissement Horticole de Therapia Constantinople 26—7

ՊԻՉԷ ԿԷՕՆՏԷՐԻԼԷՆ ԿԻԹԱՊԼԱՐ

1. Թէշրիկին 1907 սէնէսինէ մախսուս «Ալֆնօտ Տրէյֆույը։» Պու քիթապ 300 սահիֆէտէն 'իպարէթ օլուպ, պա'զը մա'րուֆ մուհարրիրլէրին րէսմլէրինի հավի տիր։ Միւհէնէվիյաթը տախի չօգ էմէքլէ Թէսարիք էտիլմիշ օլուպ, մուֆիտ վէ էյլէնճէլի մա'լիւմաթլար իլէ տօլու տըր։ Վ. եւ Հ. Տէր Ներսէսեան մաթպա'ասընտա Թաղ' էտիլմիշ օլուպ, ֆիյէթի 8 ղրշ. տըր։

Եարքն կէնճլէրին տուա մէճլիսի ալթ. սա'աթ 9¾տա Գուսմգափուտա Րէօթտէ ին'իգատ էտէճէք տիր։ Տուա մատտէոի Ա'մալ. 16. 25։

ՇՈՒՐՆԱՑ Ը ՍԻՏԱՏՅԷ

1906, Դեկ. 9/22

ՏԱԽԻՆՅԷ

Տէլհա՛ռփէն. Շայան պաւյուրըլան միւտա՛ատէ ի ռէնիյէ իւզէրինէ Իսվէճ սէֆիրի Մ. Տանգարօօրա ճէնապէլերի համիլ օլսըղը իթթիֆաղնա մէլէրինի թագտիմ իչիւն մա՛իյէթի մէ՛ժուրլերիյլէ պէրապէր մէրաքիմի մի՛ւթաւէթ իլէ սէրայ ը հիւմայունա 'ազիմէթլէ սուրէթ ի րէժիյէտէ հուզուր ը հազրէթ ի Շէհրիյարիտէ միւտուլ չէրէֆինէ նա՛յլ օլմաւշ տըր։ —Իթֆա՛իյէ ալայլարընտաքի հարիզ թաւլումպալաղը իչիւն էն տէրին գուլարտան ոռ չըգարմազա մախտուս օլան պա՛զը ալաթ ու էտէվաթ Ալմանիաղա իսթի՛մալ էտիլտիյի իտապէր ալընմազլէ, ալաթ ը մէզքիւրէնին չէհրիմիզ իթֆա՛իյէ ալայլարընտա տախի թաթիպիգի զըմնընտա պուլ պապտէ իզահաթ ը լազըմէ թալեպ էտիլմիշ տիր։ —Ղալաթա բրնթըմը իւզէրինտէ ինչա էտիլէճէք կէօմրիւք էպնիյէտի ի չիւն 7,000, վէ իսթանպօլ ճիհէթինտէքի տէվա՛իր ի բուտաւմիյէ իչիւն ան 13,000 մէթրօլըգ մահալ թախտա գըլընմըշ տըր։ —Թէլեֆոգ թէլէգրաֆ իսթանտօնլարընտա թաթպիգ իչիւն իսթի՛մալ օլունմագ իւզրէ Ալմանիատա թապ՛ էտիլէն թէլեֆոգ թէլէգրաֆ մուխապէրաթ վէ թէլգրիֆթընը միւպէյնէն րիտալէյէրտէն իքի գըթ՛ատը հիւքիւմէթ ի ռէնիյէ ճանիպ ի 'ալիսինէ թագտիմ գըլընմըշ տըր։ —Մէքքէյէ ճարի 'Այն ի Զէպիտէ ոռ եօղլարընըն թա՛միրի իչիւն ճէմ՛ օլունան մէպլաղըն մըգտարը 2,717,102 ղրչ։ա պալիգ ալմաւշ տըր։

Վիլայէթ ը Շահանէ. Վան վիլայէթի վալիլիյինէ մահքէմէ ի թէմեզ ազաօրնտան 'Ալի պէյ էֆէնտի հազրէթլերի թա՛նին պուլյուրըլմըշ տըր։ —Ձիոր ի Շուղուր գազաօրնա թապի՛ 'մա՛լիւմ իւլ էտամի գարիյէլեր իլէ ժագրու՛ալարըն Անթաքիա գազաօրնա, վէ Անթաքիա գազաօրնա միւշհագ պա՛զը գարիյէ վէ մէզրու՛ալարըն տա Ճիոր ի Շուղուր գազաօրնա իչնագը ֆէրմանե պուլյուրըլմըշ տըր։ —Ա՛յար նիզամնամէ ի ճէտիտի մուճէպինճէ, միւթեզիմէլեր իլէ քէֆիյէթլէրինտէն վէ գուրա էհալիսինտէն ալընճագ ռէնէտաթ գազա մէճլիսի իտարէսինտէ խիւլասէթէն պիր տէֆթէրէ գայտ օլունաճգտան ոռնրա, տէֆթէր՝ լիվա մուհասէպէճիլիյինէ կէօնտէրիլիճ մէրքէզ ի լիվատա հրիզ օլուննաճագ տըր։ —Թարտուս գազասպաօրնա ոռ իստէհլէճլէ մէմլէքէթին իճրա ի թէնվիրի իչիւն պիր 'ատէտ թիւրպին (ոռ իլէ չէվրիլէն պօրու), վէ պիր 'ատէտ էյէքթրիգ մաքինասըյլէ 4–500 'ատէտ ֆէնէրին ճէլպի մուգարրեր օլմաղլէ. պուննարըն կէօմրիւք րէժիմինտէն իսթիֆազընա միւտա՛ատէ վէրիլմէ մագամ ը 'ա՛իհինէ իչ՛ար գըլընմըշ տըր։ —Իր գաչ ռէնէտէն պէրու Ատանա թարաֆլարընտա ղէր՛ էտիլէ կէլմէքտէ պուլունան Ամէրիգա վէ Մըսըր փամուղլարը եէզիլնտէն չիֆթճիլէր միւթեֆիտ օլմագտա պուլունտուղլարը ճիհէթլէ ղէր՛ էտիլմէք իւզրէ, պուննարըն թօխուտմարընտան լիւզում ը գատարընըն իրահալը մէգճի՛հինէ իչ՛ար գըլընմըշ տըր։ —Գաղտատա տախիլինտէ ինչաը թէգարրիւր էթմիշ օլան Հինտիյէ սէտտ ի ճէտիտի հագգընտա թանզիմ գըլընան փոօժէյէ ղազարէն, սէտտ ի մէզքիւրը թաւլը 251 մէթրօ օլաճագ, վէ միւթէհարիք պիր թարզտա 22 օրթա այագ իւզէրինէ միւպէյէնի պուլունաճագ տըր։ Մէզքիւր սէտտ իլէ 50 մէթրօ թաւլընտա վէ 8 մէթրօ 'արղընտաքի նէհրլերտէ իչյէյէն մէրաքիպին միւտուրը իչիւն ինչաը միւթեաւվիր օլան Գաթթարա հավուզընըն մէտարիֆ ի ինչա՛իյէլերի 139,000 լիրա թախմին էտիլմիշ տիր։ —Իզմիր չէհրինին 3 այլըգ իտխալաթը 211,785,700 վէ իխրաճաթը 339,790,076 ղրչ։ա պալիգ օլմաւշ տըր։

Մէ–ընէվվէ՛. Փօթա իթթիհատընա տախիլ օլան մէմալիքէ կէօնտէրիլէճէք մէքթուպլար վէ մաթպու՛ա վէ գըյմէթիգ նիւմունէ վէ մէտալիհէ միւթէ՛ալլըգ էվրագ, վէլհասըլ էվրագ փօթա սըյլէ միւրասէլաթա մախտուս օլմագ իւզրէ վէ միւետահէ ը մուհիմմէ վէ ոռ՛իրեյէ 0/0 20 պէյ՛իյէ իլէ վէրիլմէք իւզրէ, «Ը» իչ՛արէթինի հավի 10 վէ 20 փարալըգ իլէ 1 վէ 2 ղուրուշլըգ 4 նէվ՛ փօթա փուլընըն ոռթ՛ըլմասը, վէ պուննարըն տախիլտէ իսթի՛մալը գաթ՛իյէն մէնիու՛ օլուպ, փօթա իթթիհատ մէրաքիզիյէ վուգու՛ պուլաճագ միւրասէլաթա մուխթաստ իտիյի փօթա վէ թէլեկրաֆ նազարէթինտէն ի՛լան օլունմըշ տըր։ —Թահրիր ի ճէտիտի իքմալ վէ ի՛լան էտիլէն մահալլերտէ պիր տէֆ՛ալըգ օլմագ վէ մէքթուպմաթ զահիրէ չըգարըլմագ իւզրէ վուգու՛ պուլաճագ թէպլիղաթ վէ ի՛լանաթ թարիխինտէն ի՛թիպարէն 6 մահ զարֆընտա միւրասա՛ատ էտէնլերին պիլա ճէզա գայտ ու թէճռիպլերի վէ օ թարիխտէն ոռնրա մէքթուպ գայաճագլար հագգընըրընտա մու՛ամիլէ ի նիզամիյէ իֆտաը ֆէրման պուլյուրըլմըշ տըր։ —Միւ՛էլլիֆ վէ ես սահիպլերի թարաֆընտան թապ՛ օլունաճագ ասարըն էվվել էմրտէ 3եր նուսխէսինին պա իսթիհսանամէ վէրիլմէսի միւթեքէխազ ուտուլ իճապընտան պուլունուղը հալտէ,

պաե գապիլ 'արզը հալլերտէ միւթէ'ատտիտ քի-թապըն թապ'ընա բուխտաթ խթէնիլմէքտէ օ-արզրնտան, պաենտան պէօյլէ հէր պիր քիթապը մախսուս պիր 'արզը հալ իլէ թէվտի'է էօհապը սաարբն մէճպուր թաւթաւլաճագլարը ի'լան օյաե-մըշ տըր։ —Մէմալիքի Շահանէ արազիսխնտէ զէր' էտիլմէք իւզրէ ճալիօնիատա եէթիչէն մաւխ-թէլիֆ իւլ ճինա նէպայթաթ թօխուսմ հագգընտա-քի ժա'իւմաթըն պիլտիրիլմէթի Պապ ը 'Ալի ճանի-պինտէն Օրման վէ Մէ'ատին նազարէթինէ իչ'ար պաեյաուրըլմըշ տըր։ —Եէմէն գահվէճինի թաղչի վէ Եէմէն գահվէճի նամըյլէ պիլատը էճնէպիչէյէ իխրաճ էթմէք էմէլիյլէ Հաւտէյտա Թիւճճարըն-տան պիրինին Ամերիգատան գահվէ ճէլպ էյլէտի-չի խապէր ալընաղրնտան, պու պապտէ Թէգայ-եիւտաթ ը լազըմէ իճրաաըյլէ, պաե հալէ մէյտան վէրիլմէմէճի մահալընա էմր էտիլմիշ տիր։ — Լօնտրա ազֆիր ի քէպիրի Իսթիֆանաքի Միւտիւ-րիւս փաշա հազրէթլէրինէ մուրաաեա' 'Օսմանի իհանէ պաեյաուրըլմըշ տըր։

Փը. ճէմ'ա՚ըը. Ինկիլիզ Մբ. Տիւթըն պաե կինէյէրտէ Մար'աշը զիյարէթ էթմիշ օյաեպ, պէ-րապէրինճէ դատիմ եէհնաւտի մէճլէնինին պիր քիչիչիք նաեմաունէճի պուլաունտուղը հալաէ, պա'զը բուհանի խրատվէթլէր իճրա էթմիշ վէ չաոըրըն տըշ հավլուաընըն, մէզպահ իւլ գաւրնանըն, թա-պութ իւլ 'ահտ իւլ փէրտէլէրին, վէ քեահին ի ա'զամըն էլչիճէօինին քիչիչիք նաեմաունէլէրինի կէօթէրմիշ տիր։ —Սըվազ միսիօների Մբ. Փէրի մատամաոը իւլ պէրապէր պու կինէյէրտէ Մար'աշ վէ 'Այնթապը զիյարէթ եաէրէք, պա'զը բուհանի խրատվէթլէր իճրա էթմիշլէր տիր։ —Գրիգոր էֆ. Շիրաճըեան Մատաչուաէցտէ Ուէսթ Պարնթէյպլ քիլիսէօինէ չօպան Թա'նին օյաենմուշ տըր։ — Գաապար էֆ. Հայտօթեան Խարնը քիլիսէօինէ վա'ըղ օյմըշ տըր։ —Զաքարիա էֆ. Պետրոս-եան Խարփուէթ 'իյմի Իլահի մէքթէպինտէ, իթ-մամը միւտաէթ էթմիշ օյարագ Ուրֆա գաե-պինտէ Կարմաճ քիլիսէօինտէն վա'ըղլըղա տա'վէթ օյաենմուշ վէ օրայա կիթմիշ տիր։ —Նիւ Հէյվե-տան Ծօվհաննէս էֆ. Կոտտանդեան «Գարա Գրի-գոր» ազրմայէօինէ 72 ղրչ. իրատ էյլէմիշ տիր։

Հայ. Լուս. ճէմ'ա՚ըը. Ս. Փրկիչ խաեթախանէ-սինին եէնի ինչա օյաենան քիլիսէօինին թախսիսի վէ Ցակոբեան 'ա՚իլեսի թարաֆընտան ինչա էտի-լէն պինանըն քիւչատը բէտմի կէչէն Շիւմ'ա էբ-թէսի վէ Կիրակի կինէյէրինտէ Ս. Փաթրիգ հազ-րէթլէրինին թահթ ը բրիսպէթիտէ մուխանթան պիր ասուրէթտէ իճրա օյաենմըշ տըր։ Կիրակի կինէյէրտէ մէրաեիմի բուհանիյէնին խրիմըն-տան ասնրա խաեթախանէտէ պիր զիյաֆէթ վէրի-լէրէք, անտէ պա'զը նաեթգյաբտան տսխի իրատ էտիլ-միշ տիր։ Նաթրգյաբտան պիրինի տէ միւ'էա-ռէօ ի մէգզիւրէտէ վագթըյլա հէքիմիլիք էթմիշ օ-յլան Տօգ. Մատթէոսեան էֆ. օյաեպ, միւմաիլէյհին նաեթգընտան միւթէ'էսիրէն Աբռէն էֆ. Արռէն-եան վէ Աբռահէտ էֆ. Ֆընտըգլըեան խաեթայա-րըն իսրի'մալ էտէճէլէրի խալխա սիւտիւն թէտա-ռիւքի իչիւն ինէյլէր սաթըն ալընմագ մագսէտիյլէ խաեթախանէյէ 300 լիրա ի'անէ էյլէմիշլէր տիր։ Սինիր խաեթայըղընա տիւչար օյանլարըն մէնա-ֆա'աթընա խոթի'մալ օյաենմագ իւզրէ, խաեթա-խանէյէ մուսիգի իւլ թէտավի էթմէք ուսուլընըն իսխալընա չուզում կէօրիւլէրէք։ Մարթէն էֆ. Ցակոբեան մէգզիւր ուսուլըն խոթի'մալինէ չայըմ կէլէն մէսարիֆի թէ՚միյէ էտէճէյինի վա'տ էյլէմիշ տիր։ —Պաե կիւնէյէրտէ 16 հաչընտա Առաքել նամ պիր կէնճ խաեթախանէյինին սէնայի' տա՚իրէ-սինտէն 70 լիրա սիրգաթ էյլէմիշ տիր։ Պաե եիւզտէն խաեթախանէ միւթէգայրըր օյմասընը սէյիւ մէգզիւր տա՚իրէնին իտարէ հէյ՚էթի մէգ-լաղ ը մէգզիւրիւս քէնտի քիսէյլէրինտէն թէ՚միյէ էտէճէյլէր իմրէ։ —Կիւլիկիա կաթողիկոսը հազ-րէթլէրի Սիս վանքընըն թա'միրաթը իչիւն 10—12,000 լիրայա լիւզում կէօրիւտիւնիւ պէյան իւլ մաե'ավէնէթ իչիւն փաթրիգխա-նէյէ միւրաճա'աթ էթմիշ խէ տէ, փաթրիգ-խանէ անճագ Կիւլիկիա վանքընա մախսուս օյան մէգլաղտան գալան 900 լիրանըն իրսալընա գարար վէրմիշ տիր։ —1893տէ Գարեգին Եպիսկոպոս Սրուանձտեանցը Վանտա պիր խաեթախանէ թէ՚օխսի իչիւն պա վասիյէթ թէյբ էթմիյի 1,000 լիրա՝ ֆա՚իզիյէ չիմտի 1861 լիրայա պալիղ օյմուշ օյորդը իչիւն Խառն Ժողով Վանըն Ա-ռաջնորդ վէքիլինտէն պէօյլէ պիր խաեթախանէ ի-չիւն միւքէմմէլ պիր փլան կէօնտէրմէսինի թալեպ էթմիշ տիր։ —Մաե պիր միւտաէթտէն պէրու նէյր օյաենմայօր իտի իսէ տէ, կէչէն հաֆթա ենավը Արմէն էֆ.ին միւ'էլիֆլիյէ իւլ անըն թէքրար նէյրինէ իպթիտար էտիլմիշ տիր։ Րէ-ֆիգիմիզէ մաե վաֆֆագիյէթ թէմէնի էտէր իզ։

ՍԱՐԱՃԻԻԷ էմ'ամ ը Մէսպեհտէն		Լ· Օ·	102 23
Շարֆ Տէմիր Խօլու Թահվէլաէը		Ֆրնգ·	145 37
Ա. Գրէաթ Ֆընտէյե Էմէրիգէն		,,	338 5
Բ. ,, ,, ,,		,,	268 5
Գանգ Նահիճնաշ ոը Կրէս		,,	443 5

Մէճիտիյէ	ղրչ·	107 25	Գրիմսպ	ղրչ·	50
Մէճ'ուտիյէ	,,	99 20	Լիրա Ինկիլիզ	,,	109 03
Ռուպիյէ Ռաշիտիյէ		104	Եկսմիւշ մահէթի	,,	67 39
Ֆռանկ	ղրչ·	37 13	Գա'իմէ	,,	8 9

ԽԱՐԻՃԻՑ

Ալմանիա. Բէյխշթակ մէճլիսի կէչէն հաֆթա փէնճչէնպիհ կիւնիւ պա էմրնամէ ի իմիւերաթօրի տաղըտըլմըշ տըր։ Պու մէճլիս 1903տէ ինթիխապ էտիլմիշ օլտուղնտան, պէշ աչնէլիք միւտաէթ ի նիզամիյէսինտէն անճագ 3½ աչնէսինի իքմալ էտիլմիշ տիր։ Մէճլիսին տաղըտըլմասընըն ասպէպի՝ Ալմանիանըն ճէն. Աֆրիգա միւաթէմլէքէսի իչիւն թալեպ օլունան թախսիսաթ ը միւնզամմէ լա՛հա-սընը թաստիգ էթմէմէսի օլմաչ տըր։ Պիր գաչ կիւն սիւրէն միւապահատաթ վէ միւզաքէրաթտա Բէյխշթակըն մէրքէզ եախօտ Գաթօլիք ֆըրգասը ա՛զալ մէչհուրէսինտէն Հէր Բէօրէն՝ ճէն. Աֆրիգա մէ՛մալեյին ի հիւքիւմէթինտէն պա՛զըլարընը եէրլի լէրէ էնվա՛ր իչքէնճէ վէ թէ՛ատիլէր իլէ, վէ անլէրի հիմայէյէ չալըշան Գաթօլիք միսիօներլէրինի մահպաւս էթմիշ խիքյէրի թէօհմէթիյլէ իթհամ էթմիշ տիր։ Հիւքիւմէթ՝ 1902, Ապրիլ 7տէ խիթամ պուլան աչնէ ի ճարիյէ իչիւն մէճլիսին 29,220,000 մարգ, եախօտ 1,115.840 լիրալըգ պիր թախսիսաթ ը միւնզամմէ թալեպ էթմիշ տիր։ Գաթօլիք մէպ՛ուսան իլէ Սօսիալիսթ մէպ՛ուսլար մէզքիւր թախսիսաթընը 20,288,000 մարգա թէնզիլինի, վէ պու թախսիսաթընը տախտ ճէն. Աֆրիգատան 4 պին նէֆէր ՛ամէլէրին տահա Ալմանիայա կէրի գէլպ էտիլմէսի չարթըյլա էտիլմէսինի, վէ Մարտ 31է գատար ճէն. Աֆրիգատագի Ալման ՛ամէլէրինին 2,500 նէֆէրէ թէնզիլ էտիլմէսի իչիւն թէտարիքեաթ կէօրիւլմէսինի թալեպ էյլէմիշլէր տիր։ Թարաֆէյնի ազալտըրմագ իւզրէ, չաս մէ՛ալում տախտ պիր թէքլիֆտէ պուլունաւլմըշ տըր քի, հիւքիւմէթին թալեպ էթտիյի թախսիսաթ՝ Մարտ 31է գատար Ալմանիայա 4,000 ՛ամէլէր տահա ճէլպ էտիլմէսի, վէ միւաթէմլէքեաթտա նէ նիսպէթտէ թէտրիճէն ատայիշ ու ինզիպաթ իւտէ էտիլիրէ տախտ օրատաքի ՛ատաքիրին մըգատարընըն տախտ օ նիսպէթտէ թէնզիլ էտիլմէսի իչիւն թէտարիքեաթ կէօրիւլմէսի չարթըյլէ գազուլ օլունաուն։ Հիւքիւմէթին գարարլաշտըրմըշ օլտուղը գաւվէլ ի ՛ամէլէրիյէ ՛ամէլէրի էկլի խըզմըրէնին մաւգիաղի ատյտուղը մըգատար իտի, վէ գաւհաւթ էթմիշ օլան իղթիչաչաթընը տէֆ՛ ու իզալէսինտէն էվվէլ ՛ատաքիրին մըգատարընը ազալտմագլըգ վախիմ նէթիճէլէրի մաւճիպ օլուր իտի։ Ինթիմալ քի պու մա՛մէլէ նէնի իտանալարընը զաւհաւրընա սէպէպ օլաւր իտի քի, պունլարը պատըրմագլըգ իչիւն հիւքիւմէթին էլեվվմ թալեպ էթմէքտէ օլտուղը ճիւզ՛ի մէպլաղըն պիր գաչ միլիոնին ատրֆը իթհամ էտէճէք իտի։ Ատրլ մէ՞էլէ չաս իտի քի, Ալմանիանըն ՛ատաքիրի չէրէֆի վէ պիւթիւն տիւնեատաքի նամ ու չէօհրէթի ճիւզ՛ի պիր մէպլաղ թէտարրիւֆ էթմէք իտիքտը իչիւն մաւխաթարայա իլգա էտիլմէլի՛ մի իտի։ Միւաթէմլէքեաթ նազընը Հէր Տէրնպուրկըն պէյանընճա, 1906 Մայիսինտէ ճէն. Աֆրիգատա պուլունան Ալման ՛ատաքիրինին մըգատարը 14,550 օլուպ, պաս մըգատար էլեվվմ 10,062յէ թէնզիլ էտիլմիշ օլտուղը կիպի, Մարտ 31է գատար տահի 8 000է էնտիճիլէճէք տիր։ Լաքին հիւքիւմէթ 2,500 ՛ատաքիր իլէ չիֆթճիլիրին մալ վէ ճանլարընըն վէ օրատա մաւգիմ Ալմանլարընը ալամէթ վէ էմնիյէթի մէ՛ասիլիյէթինի ՛ատր՛իւհտէ էտիմէզ։ Մէրքէզի ֆըրգանընըն բէ՛իսի Տր. Սփահն էլեվվմ անճագ 300 գատար ՛ատը Հօթէնթօթը պուլունտըղնտան, 2,500 ՛ատաքիրին անլէրին իսանընը պատըրմաղա քեաֆի օլմատը իճապ էտէճէյինի իտտի՛ա էյլէմիշ տիր։ Գաւնըն իւզէրինէ ասլայմայա մահտաւա օլան թէքլիֆ 171 րէյէ գարշը 176 րէյ իլէ րէտտ օլաւնտաւ, վէ պա՛տէհաւ հիւքիւմէթ լա՛հտաը 168 րէյէ գարշը 178 րէյ իլէ րէտտ օլաւնտաւ։ Գաւնըն ՛ատապինճէ մէճլիսին տաղըտըլմատընա տա՛իր օլան էմրնամէ ի իմիւերաթօրի գըրա՛աթ օլաւնտաւ։ Եէնի ինթիխապաթընը թարիխի իճրատը հէնտաւզ թա՛եին օլաւնմամըշ իսէ տէ, փէք իհթիմալ քի մէճլիս ի մէզքիւր իքի այտան էվվէլ իճթիմա՛ էտէմէյէճէք տիր։ Կէչէն Բէյխըշթակտա 104 մէպ՛ուսա մալիք պուլունան մէրքէզ, հա՛նի Գաթօլիք ֆըրգասընըն ինթիխապ օլաւնտաղ մէճլիտաէ տախտ ՛այնի մըգատարտա մէպ՛ուսալարը օլաճաղընա հիչ չիւպհէսի եօք տըր, վէ զանն օլաւնտըղընա կէօրէ, Սօսիալիսթ Տէմօգրաթ մէպ՛ուսլարըն ՛ատէտի 79տան 90ա չըգաճագ տըր։ «Սիյասիյար» վէ «Գըրմըզըլար» նամըյլէ մա՛րուֆ օլան իչտիւ իքի ֆըրգալար՝ կէրչի հիւքիւմէթի մաղլուպ էթմէք իչիւն իթթիհատ էթմիշ խսէյէր տէ, թապի՛ի միւաթէֆիգլէր տէյիլ տիրլէր։ Հիւքիւմէթ պիր գաչ աչնէտէն պէրու մէրքէզ ֆըրգասընա իսթինատ էթմէքտէ իտի։ Հիւքիւմէթ էլեվվմ մէզքիւր ֆըրգա իլէ պօզուչմաւչ օլտուղընտան, հէր քէս հաղլ օլաճագ նէթիճէյէ քէմալ ը մէրագլէ ինթիզար էթմէքտէ տիր։ Մէրքէզի ֆըրգանընըն պաչլըճա վաղթա ի նէչր ի էֆքեաբը օլան զագլէթ՝ մէզքիւր ֆըրգայա մէչնաւզ մէպ՛ուսանընըն ճէն. Աֆրիգատա ինզիպաթ ու ատայիշին ի՛ատէտի իչիւն մաւգիաղի մէպլաղը վէրմէքտէն իմթիհա՛ էթմիշ իտիքյէրի գաւլինի թէքզիպ էթմէքտէ իսէ տէ, ատրլ մէ՞էլէ չաս տըր, մէպ՛ուսանընըն պիլհիւմլէ ահվալտա մէ՛մաւրիյին ի ՛ամէլէրիյէ իլէ

միւթէմէթեան վարիչերին մէջ՝ առանձին հէփ թալէպ էթիքլերի թախսիսաթը գալալ վէ թառ. տիգ էթմէյէ մէճպուր մը տըրար, տէյի՝ մի տիրլեր

Ֆրանս. Քրիսթէոնին հիւքիւմէթէն թէֆթիգին 'ա՞իտ գանուներն աֆքամը մէմալիք ի խարիճ. յէտէ մէ՛մալ էտիլէն իղթիշաշաթատան հիչ պիրինէ թէատիւֆ օլունմագտըզըն Ֆրանսատա մէվգը՛ ի իճրայա գոնուլմըշ տըր. վէ Թայֆըն փարիս մաս. խապիրինին չէհատէրինէ կէօրէ, նէ փարլամէնթո ա՛զաար, նէ տէ չօգլարը իլէ գոնուշմաշ օլտը. ղը էֆրատը էհալի արտաքնատա պու խաւատա. տա պիր կէօնէ խավֆ ու էնտիչէ էտէրլերի եոգ տըր։ Գապինէճէ գարարկիր օլան եէնի գանուն հազիգաթ ը հալտէ եէնի պիր միւա՛սատէ տիր, զիրա պու գանուն՝ քիլիսէյէ մէ՛էլէնին իպթի. տալէրինտէ Թամմ եպիսկոպոսլարըն Թալէպ էթ. տիյի չէյէ, եա՛նի 1901 ա՛էնէսի ճէմ՛իյաթ ը բաշ. պանիյէ գանուներնատան իսթիֆատէ էթմէքլիյէ միւա՛սատէ էտէճէք տիր։ Էկէր Վաթիգան իչպու եէնի միւա՛սատէյի տախի րէտա էթմէքլիյէ տա՛իր էվա՛իր կէօնտէրէճէք օլաւր իսէ, Վաթիգանատան նահադզըղա տիւչար օտըզլարըն զաթէն չէտիտ ատէրէթտէ հիտա էտէն Ֆրանսըզ բաշհպանը Թայֆըզըն մաւխապիրինին էֆքեարընճա, Վաթիգանըն պու մաւ՛ամէլէսինի չէտիտէն Թագպէհ էտէճէք, վէ հէր օընճա մէնատզ Ֆրանսըզլարըն պէօյուք էքսէրիյէթի հիւքիւմէթին քէնտինին էլինատէն կէ. լէն հէր միւա՛սատէյի էթմիշ օլտըզընը հիտա էտէ. ճէք տիր։ Գաթօլիք բաշհպանընըն հալինէ հէր քէս, հաթթա Քրիսթէնին տէվլէթատէն այրըլմաընը իլթիզամ էտէնլէր պիւէ ածընըյօրլար։ Ֆրանսատա 78,000 բահիպ պուլունուպ, Թայֆըն մաւխապիրի. նին պէյանընճա, պուննարըն էքսէրիյէթ ի 'ազիմէ. տի էյի Ֆրանսըզ վաթանփէրվէրլեր, էյի խրիսթի. յանլար, վէ տէյէրլի գաթլար տըր։ Կէչէն Ճիւմ'ա կիւնիւնէ գատար Թէֆթրիգ գանուներնա Թէվֆիգէն Ֆրանսա բաշհպանընա 38,300 Թէգա'իւտ մա՛աշը պաղլանմըշ տըր։ Պաննարըն 16,000ի գատը հա. յաթ չարթըյլէ միւռինն բահիպլերէ պաղլանմըշ օլուպ, գանուներն աֆքամընճա, պու մա՛աշլար Ֆրանսա Թէպա՛իյէթի հուգուգընատան մահրումի. յէթ սէպէպիյլէ քէօյլէ պիրլերը։ Սա՛իր մա՛աշլար իսէ, պա՛զըլարը 4, պա՛զըլարը իսէ 8 ա՛էնէ միւա. ատէթլէ տահա կէնճ բաշհպանա պաղլանմըշ տըր։ Կէչէն հաֆթանընն նիհայէթինէ գատար Թէչէքքիւլ էթմիշ օլան 'իպատաթ ը տինիյէ ճէմ'իյէթլերինին մըգտարը 1,060 գատար օլուպ, պաննարըն 80ի Գաթօլիք, միւթէպագըտը Փրօթէսթան վէ Եէհու. տի տիր։ Փարիսատէ էհլ ի քիլիսէատէն օլմայան իքի զաթ՝ 188ի գանուներընըն պախչ էթտիյի հուգուգը Փարիսին հէփ քիլիսէլէրինէ Քէ՛մին էթմէք իւգրէ հիւքիւմէթէ միւրաճա՛աթ էթմիշլեր իսէ տէ, անլերէ էհլի քիլիսէատէն օլմայան քիմսէլերին հէր մահալլէ իչինէն այրը այրը բաւխատաթ ալմագ իչինէն միւ. րաճա՛աթ էթմէտի իգթիզա էտէճէյի պիլտիրիլմիշ տիր։ Փարիսատէ պիր գաչ մահալլէլերատէ վէ վիլա. յէթլերին պա՛զը տա՛իրէլերինատէ պաւ Թէտպիրէ միւրաճա՛աթ օլունմըշ տըր։ Հիւքիւմէթէ մէ՛մուր. լարը եպիսկոպոսխանէլէր իլէ 'իլմի իլահիյաթ մէքթէպլերի էպնիյէտինի զապթ էթմիշլեր տիր։ Փարիս Արքեպիսկոպոսը միւռինն Գարտինալ Րի. շար՝ չէհր ի մէզքիւրատ քա՛ինն ճէհիմ եպիսկոպոս. ատրանը պօյալթմըշ տըր։ Փափանըն Ֆրանսա մէ՛. մաւրինն ի հիւքիւմէթի Թարաֆընատան Թարտ էտի. լէն Փարիս վէքիլի Մ. Մօնթաներընըն իգամէթկեա. հրնատա զապթ էտիլէն էվրագտան անլայրլորզընա կէօրէ, Ֆրանսա բէհապինինին էքսէրիյէթի ի 'ազի. մէտի Թէֆթրիգ գանուները ահքամընա Թէվֆիգէն հարէքէթէ արզատչ պուլունուպ, փափանըն էֆ. քեարընը գապալա կիճ հալ իգնա՝ էտիլէպիմիշ. լէր տիր։ Քէզալիք մէզքիւր էվրագտան անլայրլո. տըզընա կէօրէ, պա՛զը զըլզաղուզլար եպիսկոպոս. լարըն ասն ինթիխապաթտա միւտախալէ էթմէքէ. րինի էմր էթմէքինէ փափա հազրէթլէրինէ գանու. տըրմազա չալըշմըշլար տըր։ Սա՛իր մէքթուպլար տախի կէօռթէրիյօր քի, եպիսկոպոսլար քէնտի մէ՛մուրիյէթլէրինի էլէ կէչիրմէզտէն էվվէլ Մ. Մօն. թաներընըն եանընա պէօյուք մէպլաղլար գօմա դա մէճպուր օլմաչլար տըր։

Մ.-ՐԷՆՎՎԻ'Է. Գլոնգա մէ՛ուսան մէճլիսինատ Գանկօ մէ՛էլէյինէ տա՛իր ճէրէյան էտէն միւզա. քէրաթ կէչէն Ճիւմ'ա կիւնիւ. խութամ պուլմուչ, վէ պիրէ գարչը 128 չէյ իլէ պիր գարար իթթի. խազ օլունմըշ տըր։ —Ամէրիգա ա՛նան մէճլիսի էլէճէտիրէ գօնֆէրանսը մաւգաթրէրաթըն Թատիգ էյլէմիշ տիր։ —Նուանիսթանըն մէ՛ուսան մէճ. լիսի րէ՛իս ի ճէտիտի Մ. Լէվիտիս իլէ քեաթիպլէր վէ ա՛իր մէ՛մուրլար պէրմուհատա մէզքիւր մէվ. գըլէրէ Թա՛ինլէրինի գրալա իխպար վէ 'ադզ ը խաւատա էթմէք իւգրէ գրալըն հուգուգընա չըգ. մըշլար տըր։ Գրալ հազրէթլէրի անլերի քէմալ ը իլթիֆաթլէ գապալ էտիպ, փաքլամէնթօնըն մազ. հար ը մաւմաֆֆագըլէթ օլմաոը Թէմէննիյաթընը պէյան էյլէմիշ տիր։ —Փրէնս Նիգօլանըն զէվճէտի Փրէնսէս էլէչն կէչէն հաֆթա տիւնեայա պիր գըզ էվլատ կէթիրմիշ տիր։

ԻՄԹԱՆՊՕՀՅԱ.

Ա. ՅԱԿՕԲ ՊՕՅԱՃԵԱՆ Ս ԱՔՕԱՏՈՂՆԵՑ ԹԱԳ՝ ՕԼՈՒՆՄԸՐ

Ֆիճճաճաճդլար եօգուշդը Ամերիգան խաճ